

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/3 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Egy pisztolylövés.

Budapest, június 17.

Akkortájt, mikor az első ágyú-
lövés eldőrdült a meszsze Kelet part-
vidékein, írta meg Maxim Gorkij,
csodálatos meséjét a vízcepek for-
radalmáról. A vízcepekét, amelyek
egyesülnek, egyre gyűlnek, hullámmá
verődnek, aztán áradattá, aztán ha-
tártalan, végtelen, beláthatatlan víz-
tömeggé és akkor nem félnek már a
gáttól, mely utjokat állta évszázado-
kon át, hanem szilaj, lebirhatatlan
forradalmi haragjukban áttörök — a
cári hatalom bástyáit.

Ki hitt akkor abban, amit a poéta
látnoki szelleme megjövendölt? Ki
bizott abban, hogy a vízcepek egye-
sülni tudnak az ellen a hatalmas
bástya ellen, amely mögött a cári
autokrácia megvonulva intézi merény-
leteit a népek szabadsága ellen?
Senki. De ma mintha valóra válna
a költő jóslata s mintha a vízcepek
csodája csakugyan valósággá
lenne. Egy pisztolylövés jelzi, hogy
az áradat megindult. Csöndes ország
csöndjét verte föl ez a pisztoly-
durranás. Az „ezer tó“ országaét,
melynek regényes völgyeiben mun-
kás, tanult, komoly nép lakik. Roko-
naink: a finnek. A egyetlen fa a nép-
rengetegben, melynek gyökere ugyan-
abból a talajból szívta a nedveit,
amelyből egykor a magyar nem-
zet fája is táplálkozott. Műveltség-
ben és tanultságban különbek nálunk-
nál, sorsukban egyformák velünk.

Rokonérzésben kiváló és tiszteletre-
méltók. Nyelvük a mi nyelvünk,
ugyanazok benne a fájdalom és öröm
törzsszavai, ezek az ősi maradékok,
amelyekre mindig szüksége van min-
den népnek. Hasonlók hozzánk abban
is, hogy többször használták a fájd-
alom szavait, mint az örömeit. Életük
forrását, alkotmányukat épp oly sok-
szor és épp oly erővel fenyegette
a hatalom, mint a mienket. De épp
oly büszkén és épp oly szívós erővel
védelmezték ők is, mint ahogy mi.
Még ellenségük is közös a mienkkel.
A mi szabadságunkat is az orosz se-
gített eltiporni. Az övékét az orosz
tiporja most is és halálos erőfeszíté-
ssel, mint ahogy mi egykor, ők is
ott vívódnak egyedül, elhagyatva,
szép és gazdag országuk magányá-
ban, segítség nélkül. Segítenek hát
magukon, ahogy tudnak. S ugy tud-
nak, hogy egy pisztolylövésselel figyel-
meztetik Európát arra, hogy még
élnek, hogy alkotmányukat, melyet
a cári eskü ellenére a cártus el akar
tiporni, őrzik, védik.

Az történt, hogy Schaumann finn
szénator fia pisztolyal leterítette a
cári kormány megbízottját és meg-
személyesítőjét, Bobrikov főkormány-
zót. A politikai merénylők számára
ki keresne dicsérő és elismerő sza-
vakat? És ki akarna meleg védő-
beszédet mondani azok mellett, akik
gyilkossággal segítenek magukon?
De a népek szabadságának történeté-
ben sok és nemes példája van annak,
hogy a kiontott vérből fakadtak a

szabadság legszebb virágai s hogy
a reakció guzsába kötözött népek
elfáult lelkét egyetlen ilyen
pisztolylövés keltette ismét életre.
Bobrikov a finnek Haynauja volt,
kegyetlen és kiméretlen expozi-
túra a cári hatalomnak. Vérben
gázolt, hogy a finn alkotmány kin-
ceseládáját kirabolhassa s fölmutat-
hassa urának, várva a mindenható
hatalom halálját és elismerését. Segítő-
társa volt a cári hatalomnak abban,
hogy esküjét, melyet a finn alkot-
mányra tett, megszeghesse. Buzgó
híve a hatalomnak s támogatója an-
nak a törekvésnek, hogy egy szabad
és derék nemzetet bekebelezzen a
nagy birodalomba.

Sorsunkban és a finnek sorsában,
ime, újabb hasonlatosság. Mintha az egy
földben termett fáknek egyféleképpen
kellene élniök, egyféle szélviharokkal
kellene megküzdeniök! Ki ismeri ezeket
a törvényeket? Ki ismerhetné
őket? Csak látjuk és csodálkozva
szemléljük, hogy mennyiben hasonla-
tosak vagyunk hozzájuk, s a sorsban
való közösség megnöveszti az eddig
is ápolat meleg rokoni szeretetet irán-
tuk. Csak visszaadjuk vele a köl-
csönt. Sokan tudják, hogy amikor az
orosz cári hatalom ellentünk támadt,
sok finn katona tagadta meg a szol-
gálatot. Nem akart segíteni azoknak,
akik testvérei szabadságát akarták
eltiporni. Azóta melegebb lett köztünk
a rokonság. Megismertük és megszer-
rettük őket. Családaink egymélyike
finn legényeknek adta leányait. Finn

TÁRCA

A kis öreg.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Peterdi Sándor.**

A beteges gyermekek szokásos komoly-
sága volt meg benne. Mindenre gondolt,
mindenre felügyelt. Ő volt az első, aki föl-
kelt reggel, megnézni, elkészítette-e már a
cseléd a reggelit testvércéjének; este ő
tipegott utóljára ágyacskájába, mert előbb
meg kellett vizsgálnia az ajtókat, be-
vannak-e mind jól zárva, s gonddal bugyo-
lálta hugocskáját, amikor az utcára mentek.

Játékába, vidámságába is bizonyos ko-
molyosság elegyedett. A gyerek kítőző jó-
kedve nála sohase jelentkezett. A legszí-
vesebben az ablaknál üldögélt és nézegette
az utcán járóképeket vagy pedig a szoba
valamelyik zugában játszadozott csendesén.

Rajongó szeretettel csüggött édesany-
ján. Arcocskája szinte sugárzott az öröm-
től, ha a szép asszony odavonta maga
mellé és mesélt neki vagy pedig tréfált,
játszadozott vele. Ilyenkor odasimult anyjá-
hoz, tekintetét le nem vette ajkáról és ciro-
gatta, simogatta fehér puha kezét, bárso-
nyos arcát.

Mióta Végalakyné özvegy lett, szomorú-
ság feküdt meg a házat. Arcán csak rit-
kán derengett a vidámság. Különösen mi-

kor egyre kevesebb lett lelkében a küzde-
lem. A szíve, a vére azt mondta: fiatal
vagy, jogod van, hogy élvezd az életet; az a
két gyermek pedig intette: a szíved szavát
ne hall meg, gondolj a kötelességedre.

Néha megállt az özvegy az arcképe
előtt s hosszan nézte, összekulesolt kezek-
kel, egymásra szorított ajkakkal. Mit csinál?
Vádolja? Boesánatot kér tőle? Vagy
tanácsot?

Ezt a hangtalan küzdelmet nem látta
soha senki, csak a kis öreg, aki szomorúan,
nesztelen léptekkel járt a nyomában. Az
asszony rögtön megérezte, hogy valaki
van a szobában, tudta, hogy ki, ha nem is
fordult meg. Égette a kis öreg tekintete.

— Mit bámulsz reám!? . . . Mindig a
sarkamat taposod; menj játszani!

— Igen, anyám, megyek. — S a fucska
ment kifelé.

Hanem ekkor már megbánta fellobba-
nását az anyja.

— No csak maradj . . . ne menj . . .
jőjj ide, kis öregem. Anyácska csak rossz-
kedvű, de szeret téged is, Bözsikét is.

— Tudjuk, anyácska; mi is szeretünk
nagyon . . . nagyon . . .

Kis karjaival átfogta édesanyja nyakát
és bársonyos arcát odaszorította az arcához.
Az özvegyasszony kítőző szenvedély-
lyel csókokkal borította a kis öreg kezét,
szemét, arcát. . .

Azután behívták Bözsikét és hármas-
ban olyan vígan voltak, hogy majd felve-
tették a házat.

De minél gyakoribb vendég lett Károly
ur, annál kevesebbet játszott az anya a
gyerekekkel. Ha Károly ur látogatóban volt és
a kicsinyek bementek hozzá, esunya szemmel
nézett reájuk.

Miklóska, a kis öreg sehogy sem tu-
dott megbarátkozni Károly ural. Hiába
hivta édesgetve, hizelegve magához, csak
húzódozva közeledett feléje, azután mind-
járt félrevonult és beszédes, nagy szemével
hosszan nézte anyját, Károly urat. Csendesén
viselkedett, néha meg is feledkeztek róla.
Ilyenkor látta, hogy Károly ur megfogja az
ő anyácskája kezét és megcsókolja. És
anyácskája mosolygva néz Károly uralra.

A kis öreg aztán — maga sem tudta,
miért — lábujjhegyen kiosont a szobából,
elbujt valahol és keservesen sirt.

Pedig Károly ur — különösen ha
anyácskája is a szobában volt — kedves-
kedő hangon beszélt velük. De azért
Miklóska nem felejtette el, hogy egyszer,
amikor anyácskája kiment a szobából, Ká-
roly ur ökölbe szorította kezét és úgy fe-
nyegte meg az öreget. Azt is mondotta:
— Ha ti nem volnátok!

Aztán meglökte őt, hogy a falnak esett.
De meg is ijedt rögtön és simogatta, be-
cézgette.

— Katonadolog, kis öregem. Megbot-
lottam a szőnyegben! — Nos sebját!

Miklóska sokszor, nagyon sokszor el-
gondolkodott.

— Miért nem szeret minket Károly
bácsi? Miért haragszik ránk?

asszonyokból magyar menyecskék lettek. Igazi, vérbeli rokonság szála szövdöttek köztünk, mialatt a béke éveit éltük mi is, ők is. Ma nagy és vérszes zivatarok elé mennek egyetlen rokonaink. Kiszámíthatatlan és belátatlan bonyodalmak elé kerülnek. Mit adhatunk nekik küzdelmeikhez, ha nem adjuk minden rokonszenvedőket és igaz barátságunkat?

Az a pisztolylövés, mely tegnap Helsingforsban eldőrdült, csak alig hallatszós dörrenés volt. Fülünk megszokta már az ágyuk dörgését és szinte komikus kis pisztolynak kell tartanunk azt, amely ekkora dübörgés közt arra számít, hogy az ő hangjára figyeljünk. De ezt a pisztolyt a zsarnokság ellen sűttették el s talán nagyobb hasítottak vele a cári despotizmus palástján, mint a japán ágyuk. Európának meg kell hát hallania. Figyelnie kell erre a pisztolylövésre s hallgatónia kell, nem jön-e utána valami nagy, mindent megreszkettető dübörgés. Valami nagy és elementáris zugás, hasonló ahhoz, amikor összegyűlnek a vízsepek, hullámmá torlódnak, aztán mérhetetlen, rohanó árrá s nekimennek a ledönthetetlennek vélt gátaknak. Ugy, ahogy a költő megjövendölte...

A vasutasok dolga.

Budapest, június 17.

A mai nap a vasutasoké. S most az egyszer, a változatosság kedvéért, jó napjuk volt ezeknek a derék, meggyőtrött embereknek.

A törvényhozás ma kezdte meg a vasutasok fizetésének rendezéséről szóló javaslat tárgyalását. Szeretettel és komoly méltányossággal fogott a tárgyaláshoz, amint azt a vasutasok meg is érdemlik a parlamenttől. Már a bizottsági előadó, *Heltai Ferenc* is különösen azokat a szempontokat emelte ki, melyek alkalmasak arra, hogy a vasutasok elégtelenségét a lehe-

tőség szerint lelohaszszak. Javítani — javítani a javaslat kétes és hiányos rendelkezéseiben, ez a törekvés domborodott ki az egész mai tanácskozásból. Javítani akart a javaslaton az előadó (akit az egész parlament komoly figyelemmel hallgatott) és javítani iparkodott a másik két szónok is: *Mezőssy Béla* és *gróf Batthyány Tivadar*. Mind a kettő a helyzethez illő tárgyilagosságra törekedett s ők maguk is elismerték, hogy a vasutasok végzetes hibát követtek el, mikor a sztrájkra szánták el magukat, de másrészt a szónokok igazságosan kutatták az okokat is, melyek a vasutasokat abba a végzetes hibába sodorták. Így megállapítván a hibák mérlegét, a törvényhozás hangulata békésre fordult s a tárgyalás első napján minden hang a mellett szólt, hogy a történetekre fátyolt kell borítani, a jövődöre nézve azonban meg kell szüntetni az elégtelenség okait. Immár az kell, hogy a törvényhozás szeretetteljesen végezze munkáját s a vasutas-javaslat olyan formában váljék törvénynyé, hogy kiszedje a töviseket annak a jóra való munkás-tábornak szívéből...

A képviselőház ülése június 17-én.

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órákor. —

Elnök: Perczel Dezso, később báró *Feilitzsch Artur*.

A kormány részéről jelen vannak: *gróf Tisza István* miniszterelnök, *Hieronymy Károly*, *Plósz Sándor*, *Tallian Béla*.

Elnök: Megnyitja az ülést s előterjeszt a kérvényeket.

Kubik Béla napirend előtt kér szót. A Ház utasította a mentelmi bizottságot, hogy 15 nap alatt tárgyalja és tegyen jelentést *Lengyel Zoltán* és *Zboray Miklós* mentelmi esetéről. Azóta kétszer is eltelet 15 nap. Kéri az elnököt, utasítsa a mentelmi bizottságot, hogy azonnal tegyen jelentést a mentelmi esetekről. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Olay Lajos is szót kér a házszabályokhoz. Tagja a mentelmi bizottságnak s meggyőződése, hogy a mentelmi jog egyik legbecesebb kineve a képviselőháznak. Mikor az elnök záros határidő alatt utasította a bizottságot jelentésselre, a bizottság ülést tartott s elhatározta, hogy mivel az Ház amugy sincs együtt, a jelentést tehát nem terjesztheti el, akkor fogja a hozzáutasított mentelmi eseteket tárgyalni, ha majd a Ház összeül. Ez nem történt meg. Kéri az elnököt, hogy erélyesen intézkedjék. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Megnyugtítja a felszólalókat, hogy

Aztán végigdől a kereveten és beletemette arcát a bolyhos szőnyegbe.

Egyszerre reáhajolt valaki. Az asszony felriadt.

— Te vagy? Miért nem fektüdtél le? Mit akarsz?

— Semmit, anyácska, csak sirni hallottalak... igen... Beteg vagy?

— Dehogy vagyok! Menj aludni! no menj szépen, fiacskám...

— Igen, mama, megyek, de... de fekdj le te is... ne sirj... hiszen... majd eljön a Károly bácsi... holnap biztosan eljön... és majd...

— Mit beszélés? — kiáltott a fiacskára a nő. — Csacsí vagy! No menj aludni!

A fiacska szeliden, alázatosan kezelt csókolta és megindult az ajtó felé. Ott megállt.

— Anyácska... ma sem csókolált meg... tegnap se... a Bözsikét se... Miért nem szeretsz már minket?... Valami rosszat tettünk? Bocsásd meg! Majd Károly bácsitól is bocsánatot kérünk... igen... csak szeress minket... mi fogjuk szeretni Károly bácsit... ha ő... igen... ha ő haragszik is reánk...

Az anya felsikoltott s úgy rohant oda fiacskájához, leroskadt hozzá és magához rántotta:

— Én nem szeretlek titeket? Én? Ó istenem! Szeretlek, aranyom, kis csibém, egyetlenem! És Károly ur is szeret, kis bolondom...

— Ó nem. — mondta halkán a kis

fel fogja szótítani a bizottságot az elnök után. (Általános helyeslés.)

Következnek a gazdasági bizottság kétrendbeli jelentése a képviselőház tisztviselőinek és szolgáinak szolgálati szabályzatáról s a képviselőház költségvetéséről; kéri a Házat, hogy ezeket tárgyalás előtt utasítsa a pénzügyi bizottsághoz. (Helyeslés.)

Mezőssy Béla elfogadja az elnök indítványát, annál is inkább, mert érdemben volna módosításai.

(Az államvasutasok fizetése.)

Heltai Ferenc előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot, amelyben felhatalmazást kér a kormány a törvényhozástól, hogy az államvasuti tisztviselők és alkalmazottak számára az elmúlt 1903. évi tervhőre 1,665.000 koronát mint rendkívüli póthitelt engedélyezzen s e végből a tavalyi pénzügyi kezelést kivételesen hosszabítsa meg e hó végéig. Ez az összeg fedezetet talál abban az összegben, amely a tavalyi költségvetésben mint fizetésrendezésre szolgáló tétel volt előirányozva s amelynek egy része, mivel a fizetésrendezés elmaradt, rendkívüli előléptetésekre fordított. A másik felhatalmazás arra szólana, hogy 1904-ben 6,643.400 koronát meg nem haladó összeget fordíthasson az államvasuti tisztviselők, altisztek és szolgák fizetésének rendezésére. Ez a 6,643.000 korona a következőképpen alakul: az alkalmazottak általános fizetéselemzésére esik 5,755.270 korona, időszakos fizetéselemzésekre 5,100.000 korona, korpótékokra 121.000 korona, a lakpénz rendezésére 240.000 korona, végül a kezelőnközök illetményeinek rendezésére 143.000 korona. Az összes brutó-költségösszeget a múlt évhez képest 7,359.000 korona, Ebből leszámítva az interkalárt, 713,640 koronát, marad a folyó évre előirányozandó összegként: 6,643.400 korona. Ebből a 6,643.400 koronából már a múlt évben fedeztetett 1,860.000 korona, úgy hogy a folyó évre előirányozandó nettóösszeget: 4,783.400 korona. Ez az összeg be van állítva a kereskedelmi minisztérium folyó évi költségelőirányzatába és ezzel a fedezet ezen 6,643.400 korona pénzügyi szempontból megvan. Az államvasuti hivatalnokok fizetése eddig is hat fizetési osztályban és minden fizetési osztályban három fokozatban volt megállapítva. Kezdfizetésektől a hatodik fizetési osztály harmadik fokozatában, tehát a legalsóbb fokozatban 1200 korona állapították meg, amely 200 koronáig emelkedik az egész a IV. fizetési osztály első fizetési fokozatáig. A IV. fizetési osztály első fokozatától a fokozatonként való különbség 400 korona volt, a II. fizetési osztályban fokozatonként a különbség 600 korona, az I. fizetési osztályban a fokozatonkénti különbséget pedig 800 korona. A most előterjesztett fizetésrendezési tervzetben a fizetési osztályok és fokozatok száma változatlan marad. Ez a kezdfizetés azonban 1200 korona helyett 1400 koronában állapították meg, mely a legelső, tudniillik a VI. fizetési osztálytól 200 koronával emelkedik. A legalsóra következő II. fizetési osztályban az

öreg — ő nem szeret. Apuska sohasem ütött meg, Károly bácsi megütött, meglokkolt... pedig nem voltam rossz... De nem baj... már nem fáj...

— Megütött!... Téged! Mikor? Édes, kis jószágom, hol? Mondd, mondd hamar...

Az asszony felkapta kicsiny fiát és csókolta testecskéjét, ahol csak érte...

— Mikor én nem láttam... persze... szegény picikém, édes, jó kis öregem... Aztán miért nem szóltál?... A kétszínű... tehát sejtelnem nem esalt... én szegény kis baránykáim...

El nem fogyott csókja, ki nem fogyott becézgető, dédelgető szava...

A másik szobából panaszos suttogás hallatszott.

— Miklóská... mi az?... hol vagy? felek...

Az özvegyasszony berohant leánykájához és össze-visszacsókolta azt is. Azután lefektette Miklóskát is, odaitt az ágyukra, mesélt, dalogatót nekik, míg egymást átkarolva, mosolyogva el nem aludtak. Akkor megcsókolta őket és kirohant a szobából.

Lángoló arccal, könnyes, de ragyogó pillantással állt meg az ura areképe előtt.

— Megszóltál! Önző, képmutató szívébe most már belátok! Határoztam! Köszönöm...

A jókedv költözött megint a házba. És Károly ur nem jött többé...

IV. fizetési osztályig a fizetési fokozatok között való különbség az eddigi 200 korona helyett 300 koronában állapítatik meg. A IV. fizetési osztályban a fizetési fokozatokban való különbség az eddighez képest szintén 200 korona és ezen különbségek változatlanul maradnak a következő osztályokban. A legmagasabb fizetési osztályba, tudniillik az I. fizetési osztályba tartozó főfelügyelők fizetési emelésben nem részesülnek.

Madarász József: Nagyon helyes!

Heltai Ferenc előadó: Egyéni véleményem a részben más. A pénzügyi bizottság jelentése összehasonlítja az államvasuti hivatalnokok fizetésrendezését azon fizetéssel, a melyet a törvényhozás az állami szolgálat többi ágazatában alkalmazott tisztviselőkre nézve megállapított. Ebben az összehasonlításban ki van mutatva, hogy a vasuti hivatalnok fizetésrendezési tervezete az illető alkalmazottakra nézve legalább is oly előnyös, mint amilyen előnyös volt az a fizetésrendezés, amelyet a törvényhozás az állami tisztviselők többi ágaira nézve elhatározott, nevezetesen az egyes fizetési osztályokban az V. fizetési osztály második és első fokozatában és a IV. fizetési osztály harmadik és második fokozatában a vasutasokra nézve életbeléptetett illetmény szabályzat kedvezőbb az állami tisztviselőkre nézve megállapított illetmény szabályzatnál.

Az altisztek fizetési táblázata, illetve az altisztekre nézve a jövőben életbeléptetni tervezett fizetési osztályok sokkal kedvezőbbek az eddigi fizetéseknél, különösen, ha figyelembe vesszük azt, hogy a mai illetmény szabályzat szerint az altisztek kezdőfizetése 960 koronában volt megállapítva, de tényleg a szolgálatban levő altisztek igen jelentékeny részére ezt a 960 korona fizetést csak előléptetés után érthette el, mert a kezdőfizetés nem 960 korona volt, hanem 840 korona és a következő fokozat volt 900 korona, amely második fokozatot az altisztek rendszerint csak 8—10 évi szolgálat után érthették el. A most belépő altisztekre nézve ez a kezdőfizetés hasonlíthatatlanul kedvezőbb, mint az a milyent élveznek a más szolgálatban levő alkalmazottak. Az altisztek IV. fizetési osztályára, a kezdő 1040 korona fizetési osztályra nézve, miután a fizetési osztályban csak egy fokozat van megállapítva, kimondatik, hogy a IV. fizetési osztályba kinevezett altisztek három évi szolgálat után átmegegy a III. fizetési osztály 3. fokozatába, az 1200 koronába és ott megfelelő várakozási idő eltöltése után eljut az 1000 koronás fokozatba, amelyen felül 5—5 évi szolgálat után két korpótléknak van helye. (Egy hang balról: A lakbérrel mi van?) A szolgák kezdő fizetése, amely jelenleg a IV. fizetési osztály 2. fokozatában 500 korona és 1. fokozatában 540 korona, amely 2. fizetési fokozatot is a jelenleg alkalmazott szolgák csak hosszú várakozás után érthették el, most az 500 és 540 korona helyett 700 koronában állapítatik meg és pedig ugyi fog a besorozás történni a 700 koronás fizetési osztályba, hogy valamennyi szolga, aki 600 korona vagy azon alól levő illetményt kapott eddig, mind egyszerre átmegegy a 700 koronás fizetési osztályba és akik a 660 koronás fizetési fokozatban négy esztendőnél hosszabb szolgálati időt töltöttek el, átmennek a 800 koronás fizetési fokozatba. Az őrszemélyzet kategóriája alatt a pályadoők, sorompódoők, éjjeli doők, nappali doők, egyáltalán az őrszéi szolgálatot teljesítő szolgák egyesítetnek, akiknek kezdő fizetése 540 koronában állapítatik meg, amely emelkedik a maximális fizetés elérése után öt évenként 60—60 korona pótlék élvezetével 840 koronáig. A lakpénz-táblázatra vonatkozólag megjegyzi, hogy az államvasuti alkalmazottak ma érvényben levő lakpénz szabályzata csak két lakbér-osztályt ismert, az egyik volt a budapesti, a fumei, és az ország határán kívül fekvő állomáshelyekre nézve megállapított ugynevezett központi lakbér, amely hat fokozatban 600 koronáról 1600 koronáig volt megállapítva, a másik lakbér osztály volt a vidéki állomáshelyekre megállapított lakbér osztály 300—800 koronáig terjedő fokozatokkal. Kivételesen az ugynevezett központi lakbér volt engedélyezve az illetékesek székelyhegyi szolgáló vidéki városoknak és más 9 városnak, de az ődoők és hatodik fizetési osztályban való eléréssel, a VI. osztályban ezen 16 vidéki városban nem 700, hanem csak 400 korona volt eddig a megállapított lakbér, az V-ben nem 700, hanem 600 korona.

Mezőssy Béla: Előrebocsátja, hogy tisztán a közérdek vezet. Teljesíteni kell minden jogos és méltányos kívánságot, de nem szabad egy hajszállal sem túlmenni a nép teherbírási képességének határán. Mélyen sajnálja, hogy olyan intelligens tisztviselői kar, mint a vasutasok, sztrájkra ragadtatta magát, de éppen ilyen ószintén ki kell mondania, hogy a kormány is hibát követett el. A mozgalom mester-

segesen fejlődött odáig. S itt ki kell jelentenie, hogy az államvasuti igazgatóság nem felel meg hivatásának. (Helyeslés a baloldalon.) Az igazgatóság méregdrága s időt pocsékoló szervezete. Hallatlan, hogy a Máv. igazgatási költségei a bruttó jövedelemnek csaknem 62 százalékát emészti fel.

Lengyel Zoltán: Lopják az állam pénzt és a vasutasokat nyuzsák!

Mezőssy Béla: A miniszter is kezelte egyszer egy vasutat s annak kezelési költségei alig tették ki a jövedelem 40%-át. A mi vasuti igazgatóságaink csak arra jók, hogy legyen kiknek rendjeleket osztogatni, ha az uralkodók vonatai jól haladnak. (Derütség a szélsőbaloldalon.) Ne sárkózzék el az igazgatóság a kisvajadalmazás alkalmazottak panaszai előtt. A nyomoruságos igazgatás volt első oka sztrájk-nak. Mikor az elkeseredés tetőfokát érte el, akkor a miniszter egy oly törvényjavaslatot nyújtott be, amely nem elégítette ki a vasutasokat. Ismerteti a sztrájk történetét. A tizenhárom bizottság végzetes hibát követett el, hogy a feljé nyújtott kezét nem fogadta el s vezettetni engedte magát, holott vezetésre kellett volna. (Helyeslés a baloldalon.)

Hock János: Ők elfogadták a proposíciókat, a tömeg nem!

Olay Lajos: Akkor le kellett volna köszönniök!

Madarász József: Jól tették!

Mezőssy Béla: Mentségük a vasutasoknak, hogy a kormány nem volt iránynyúvó méltányos, hanem olyan törvényjavaslatot állított elő, amelyből azt látták az alkalmazottak, hogy egy munkában eltöltött élet semmi, az boldogul, aki ügyes és akinek összeköttetései vannak. Helyesli, hogy a törvényjavaslat eltörli a lakbér-osztályokat, mert az állami tisztviselőkkel is így járt el a törvényhozás, de határozati javaslatot nyújt be, amelyben utasítatni kéri a kormányt, hogy a jelenleg alkalmazásban levő vasuti alkalmazottaknak eddig élvezett lakbérét sértetlenül tartsa fenn és csakis az újonnan kinevezett hivatalnokok és egyéb alkalmazottak soroltassanak a javaslat indoklásában foglalt lakbér-osztályokba. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Hock: Ezt én is aláírom!

Mezőssy Béla alacsonyok tartja a kezdőfizetéseket, kéri a minisztert, hogy a kezdőfizetés 1600 korona legyen. Ami a szolgálati pragmatikát illeti, az képtelenség, mert csak kötelezőseket ír elő, de a vasutasok jogait nem is ismeri. Az éjjeli szolgálatért nem kapnak külön díjazást, szabadságidőre igényük nem lehet a vasutasoknak. Helytelenség, hogy az alkalmazottakat a szolgák közé sorozza be a javaslat. Ilyen irányú módosításokat fog előterjeszteni a részletes tárgyalás során, magát a javaslatot általánosságban elfogadja. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Szünetet ad.

(Szünet után.)

Gróf Bathhány Tivadár fejt ki kifogásait a törvényjavaslat ellen. Nagy sérelmük a vasutasoknak a nyugdíj kérdés. A mellett érvel, hogy 30 évi szolgálat után teljes nyugdíj illeti meg a Máv alkalmazottait Baross óta hatalmasodott el a protekció és ezóta növekedett folyton a vasutasok elkeseredése. Az elégtelenséget szította az a kétszínű rendelkezés, mely a titoktartásról szól és az üldözés örökös forrása volt. Rontotta a disziplínát az a nyers mód, mellyel a központi tisztviselők az állomáshelyekkel bántak el. Uj elégtelenségek forrása volt az is, hogy a megyei tisztviselők és községi jegyzők fizetését hamarabb rendezték, mint a vasutasokét. Látták a mi vasutasaink, mennyivel jobb fizetésben részesülnek az osztrák vasutasok s mily liberális szolgálati pragmatikát kaptak. Amíg az állami tisztviselők fizetését 1903. január 1-ig visszahatólag rendezték, addig a vasutasokét a miniszter csak 1904. január 1-ig kívánta rendezni. A miniszter javaslata szerint az 1,800,000 koronából az egyes emberre oly csekély összeg jut, hogy jobban járnak a vasutasok, ha az összeg szétosztása helyett rendkívüli előléptetésben részesítik őket. És mi történjék? A rendkívüli előléptetés sokkal kisebb mértékű volt, mint akármelyik rendes előléptetés, és az 1,800,000 koronából 1,600,000 korona még most is a miniszter rendelkezésére áll. A miniszter szavai és tettei közt való nagy ellentét végsőig föllázította a vasutasokat. Az alkalmazotti állás egyszerűtlenséget kívánja, a mozdonyvezetőket és művezetőket különös figyelembe ajánlja, kiknek nagy része felsőbb ipariskolát végzett és így egyévi önkéntesi jogusultságuk is van. Ezeket nem szabad az altisztek közé sorozni, legalább nem a felsőbb ipariskolát végzeteket. Az előléptetés kérdésében a katonaságnál való rendszeri tartja az ideális állapotokat. Ott megvan harmadik rangsorig a rendszeres előléptetés és az az alapja a figyelemnek és a bajtársi érzületnek.

A rendbíróság ellen meg kell adni a föllebbségi jogát. Indítványozza, hogy mondják ki a szolgálati pragmatikában, hogy sem az igazgató, sem az üzletvezető, sem ezek referensei a vasuti alkalmazottak fogyasztási vagy egyéb szövetekezeiben igazgatósági tag vagy fizetős tisztviselő nem lehet. Mi az oka, hogy az államvasutasok szövetségét mindeddig megakadályozták? Ez a szövetség jogos, törvényes. A vasutasok hibáztak, mikor bementek a sztrájkba, de hibáztak elüljárók is, akik nem tettek kellő intézkedéseket, melyekkel megakadályozhatták a sztrájkot. Ne folytassák ellenük a megtorlást, hanem jóakarattal viseltesse nek velük szemben. A törvényjavaslatot általánosságban elfogadja.

Elnök: A vita folytatását holnapra halasztja s az ülést délután 2 órakor bezárja.

BELFÖLD

Az állami vasútvégek. Mivel újabb ismét hírek merülnek fel arról, hogy a nagytőkések a magyar kormánnyal az állami vas- és acélművek megvételéről tárgyalnak, a félhivatalos *Budapesti Tudósítót* felhatalmazták annak a határozott kijelentésére, hogy e művek eladásáról egyáltalán nem lehet szó, annál kevésbé sem, mert a beruházásokról szóló új törvény szerint újból 14 millió korona szavaztatott meg az állam részére e művek fejlesztésére. A magyar állami vas- és acélművek közül a diósgyőri vasgyár van leginkább foglalkoztatva a hadsereg és haditengerészet szükségleti cikkeinek, nevezetesen lövedékeknek, az új ágyuk számára ágyutalprézseknek és az új hadihajók alkatrészeinek gyártásával. Lovag *Pitreich* közös hadügyminiszternek Diósgyőriben létekor ott éppen egy 270 métermáza súlyú előlő hajótöngköt öntöttek a Trieszben épülő új hadihajó számára. Ez a negyedik előlő hajótöngköt, amelyet Diósgyőrből szállítottak a haditengerészetnek.

A költségvetés. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután hat órakor *Falk Miksa* elnöke alatt ülést tartott a költségvetésről szóló bizottsági általános jelentés hitelesítése céljából. Az ülésen résztvettek a kormány részéről: gróf *Tisza István* miniszterelnök, *Lukács László* pénzügyminiszter, *Nyíri Sándor* honvédelmi miniszter, *Pócs Sándor* igazságügyminiszter, *Gränzenstein* és *Popovics* államtitkárok, *Papp Elek* miniszteri tanácsos. *Elnök* az ülést megnyitván, *Neményi Ambrus* előadó felolvasta az általános jelentést. Több felszólalás után a bizottság az általános jelentést néhány módosítással elfogadta és hitelesítette, azután az elnöknek és az előadónak köszönetet mondott munkálkodásáért.

A népoktatás reformja. Nemrég fejezte be tanácskozásait az a bizottság, mely az új népoktatási törvényt bírálta általános politikai és társadalmi szempontból. *Berzeviczy Albert* közoktatásügyi miniszter hivatott szakemberek véleményét is tudni akarta s ezért hívta össze a pedagógusok javát szaktanácskozásra, mely ma délelőtt kezdődött a Tanító Házában. Harmincegy vidéki és öt fővárosi tanító s igazgató jelent meg az értekezleten, melyet a közoktatásügyi miniszter hosszabb beszéddel vezetett be.

Tanácsukat nem feleltességek könnyítése érdekében, hanem azért kérem, — ugymond a miniszter — mert meggyőződésem, hogy e reform életrevalóságát, gyakorlati célszerűségét, hatását fogja fokozni az, ha keletkezésének már első stádiumában a létrehozás munkájába befolyást engedek azoknak, kik azt alkalmazni és az életbe átvinni lesznek hivatva: a magyar tanítóknak hazafisága, intelligenciája és gazdag tapasztalata.

A miniszter beszéde után *Molnár József* (Pancsova) megköszönte a miniszternek, hogy alkalmat nyújtott a tanítóknak a törvényjavaslat tárgyalására, majd áttértek a javaslat fejezeteinek megbeszélésére. Egymásután szó-laltak föl: dr. *Göös József* (Budapest), *Joványi Lajos* (Kraszna), *M. Székely János* (Kézdivásárhely), *Onody Gusztáv* (Kispest), *Broózik Pál* (Nagyág), *Kondor Ferenc* (Halmos), *Havas Pál* (Gyöngyös) s valamennyien helyes, gyakorlati tanácsokkal szolgáltak. *Járossy Endre*

tam megtámadni, de abban a pillanatban, amikor az e célra szánt csapatok sikerrel kezdték az ellenség jobb szárnyát megkerülni, a japánok jobb szárnyamat tulnyomó erővel támadták meg, mire kénytelen voltam egész tartalékomat előre küldeni és három úton kellett észak felé visszavonulnom. Veszteségeink súlyosak, de még nem egészen ismeretesek. Az első tüzezdandár harmadik és negyedik úteget az ellenséges tűz a szó szoros értelmében lökretette. Tizenhat ágyú közül tizenhárom teljesen használhatatlenné tettek és ott hagyták. A csapatok magatartása kitünő volt. Nagy részük csak ismételt parancsra hagyta abba a küzdelmet.

Oku tábornok, a győzelmes japán sereg parancsnoka a következő jelentést küldte Tokióba:

Hadseregünk zöme mult kedden két hadoszlopban nyomult előre a vasut mentén és ugyanazon a napon délután öt órákor megtámadta az ellenséget Vafanku mellett. Az ellenség hadállása Langvantontól a vasuton keresztül egészen Tafancsenig terjedt. Kétórán ágyuharc után sikerült nekünk naplementekor a Lunhutun és Inhotun között lévő pozíciókat elfoglalni. Ennél a hadműveletnél jelentősebb veszteséget szenvedtünk. E közben a harmadik hadoszlop a tiencsakoni ut mentén, Fuchan város mellett északra nyomult előre, azzal a parancsral, hogy az ellenség jobb szárnyát nyugtalanítsa s hogy a mi bal szárnyunkat és visszavonuló-vonalunkat megvédelmezze. Az volt a célunk, hogy az ellenséget azáltal, hogy jobb szárnyát szorongatjuk, a völgykötőben észak felé kergessük. Szerdán reggel még megszállva tartotta az ellenség az előző napokon elfoglalt hadállásait és még újabb erősítéseket is kapott. Elhatároztuk ennél fogva, hogy megkezdjük a döntő harcot. Tervünknek megfelelően megtámadtuk Telisszát. Orosz részről két hadosztály vett részt a harcban. Ugy intézkedtek, hogy csapataink három hadoszlopban támadjanak. Hadseregünk zöme a vasutvonal mentén észak felé nyomult előre; egy másik hadoszlop Tusjatanból indult ki, míg a harmadik hadoszlop az országot mentén délelőtt kilenc órákor nyomult előre. Lovasságunk délen szárnymozdulatot tett, aminek az volt az eredménye, hogy az ellenséget Telissza mellett teljesen körülfogtuk. Elkeseredett harc után észak felé kergettük az ellenséget és elvettünk tőle tizennégy gyorstüzelő ágyút. Az oroszok veszteségét még nem tudjuk, de a harctéren ötszáz halottat hagytak hátra és háromszáz orosz katonát elfogtunk, köztük a negyedik gyalogezred parancsnokát is. Mi összesen ezer halottat és sebesültet vettünk. Arról értesülök, hogy az oroszok a szerdai csatában visszaéltek a mi zászlókkal. Egy őrsapat tisztje azt jelenti nekem, hogy az oroszok mozdulataik közben kibontották a japán lobogót, erre a mi tüzéségünk megszűntette a tüzelést.

London, június 17.

Tokióból táviratozzák, hogy báró Stackelbergnek Vafankunál megvert hadteste 25.000 emberből állott. Kaipingnél 35.000 főnyi orosz sereg áll s valószínű, hogy Nodzu tábornok ezt ütközetre kényszeríti s ha megveri, akkor Stackelberg elől a japánok elvágják a visszavonulás útját.

„Aljas csel.”

London, június 17.

A tokiói újságok a következő hivatalos kommunikék teszik közzé:

Az oroszok a legutóbb vívott csatában alávaló módon visszaéltek a japán zászlóval. Harc közben kihúzták ezt a zászlót és a japánok, mihelyt megpillantották, megszüntették a tüzelést. Ezt az aljas cselét az őrző tiszt is észrevette. Ugy látszik, hogy oroszok számitanak a japánok lovagias érzelmére és tudják, hogy a japánok nem mernek saját zászlójukra löni.

A vladivosztoki hajóraj.

London, június 17.

Az eddig érkezett hírek szerint a vladivosztoki hajórajnak még eddig semmi baja sem lett. Kamimura tengernagy még most is üldözi. Remélik, hogy Kamimura Vladivosztok előtt fogja várni és ott csatára fogja kényszeríteni az orosz hajókat. Szőulba érkezett magánjelentések szerint Fuzán előtt három japán ágyunaszád és négy orosz hajó találkozott. Csata fejlődött köztük, amelynek részletei még ismeretlenek. Más forrás szerint Kamimura már utól is érte Skridlovot és Iki sziget mellett meg is állította őket, de ez a hír valószínűtlennek látszik, mert éppen most óriási vihar tombol a tengeren, amely tengeri ütközetest lehetetlenné tesz. Tegnapelőtt óta szakad az eső, amely az orosz hajóknak minden mozdulatát láthatatlanná teszi. Ugy látszik, hogy Skridlov hajói észak felé menekültek. Most már meg lehet állapítani a Skridlov által elsüllyesztett japán csapat szállító hajók listáját. A Hinomaru szerdán találkozott az oroszokkal, de elmenekült, a Pimómaruk is sikerült megmenekülni, de két más csapat szállító hajó a rajtuk lévő összes emberekkel, hadiszerrrel és lovakkal együtt elpusztult. Mind a két hajóról csak egy-két száz ember tudott megmenekülni s ezek azt beszélik, hogy az oroszok torpedókkal süllyesztették el a két hajót, amelyeken összesen ezernégy száz ember volt, akik közül ezren vízbefultak. A Hinomaru kapitánya egy Campbell nevű skót ember volt, aki teljes gőzerővel nekirohant az egyik orosz cirkálóhajónak, hogy fölborítsa, de nem tudott odáig eljutni, mert az orosz hajó összelötte. A Szumimaru hajóról sem tudják, hogy mi lett belőle, ellenben az Ohajomaru, amelyen a koreai japán követ is utazott, szerencsésen eljutott Mojiba.

Tokio, június 17.

A Hítahimaru katasztrófájából megmaradtak, azt beszélik, hogy az oroszokat reggel 7 órákor pillantották meg. Később jelzésre megálltak, de 10 órákor menekülni igyekeztek, mire az oroszok tüzeltek. Pár perc múlva körülbelül 200 embert öltek meg. A hajó fedélzete tele volt halottakkal. Campbell angol kapitányról azt mondják, hogy a vízbe ugrott és hirtelen vesztett. Az első mérnököt a parancsnoki hidon ölték meg. A partraszállítandó csapatok parancsnoka és a második parancsnok öngyilkosok lettek. A legénység közül sokan csónakba menekültek. A Sadomaru 35 mérföldnyire a Siraszigetről nyugatra látta meg, de nem figyelt a megállási jelre, mire az oroszok löttek és a hajó elhagyását jelezték. A legénység csónakba szállott és sokan megmenekültek, mire azután a hajót felgyújtották.

Tokio, június 17.

Az orosz vladivosztoki hajóhadat bizonyára ismét a kód mentette meg. A tengeren lefolyt eseményekről különböző hírek keringenek, amelyek azonban megerősítést nem nyertek. Trumoda tengernagy torpedóhajórajt küldött az oroszok üldözésére, de a szél, vihar és köd megakadályozták az eredményes eljárást.

A japánok partraszállása.

Niuosvang, június 17.

A menekültek azt beszélik, hogy a japánok tekintélyes erővel kevés mérföldnyire Kaicsutól délre szállnak partra és hogy tegnap délután innen délkeletre erős ütközést volt.

Elsüllyedt szállítóhajó.

Nagasaki, június 17.

A Kacanomaru japán szállítóhajó tegnap éjjel Mojechben nekiment a Jamatokanak és elsüllyedt. A Sadomaru szállítóhajó, melyet az oroszok megrongáltak, Okinosima mellett zátonyra jutott. A Hinomari Mojechből segélynyújtás végett elindult.

HIREK

Budapest, június 17.

— **Személyi hír.** Gróf Pejacsevich horvát bán tegnap este Zágrábról Bécsbe ideérkezett.
— **A dán király Bécsben.** Keresztély dán király tegnap óta Bécsben időzik, ahonnan négy nap múlva Wiesbadenbe megy. Keresztély király egy szállóban lakik ezuttal, ahol ma délután meglátogatta királyunk, Ő felsége félóráig időzött a szállóban és azután visszatért a Hofburgba. Közvetlen azután Keresztély király adta le névjegyet a Hofburgban. Holnap este Keresztély király tiszteletére ebéd lesz Ő felségénél a schönbrunni kastélyban.

— **Bobrikov meghalt.** Helsingforsból táviratozzák, hogy Bobrikov főkörmányzó, akit Schaumann szenátor fia tegnap hasbalőtt ma behalt sebeibe. A merénylő, aki az ortvátadás elkövetése után öngyilkossá lett, Finnország iskolaiügyi vezetésének hivatalnok volt, azelőtt pedig szenátusi hivatalnok. Az első golyó Bobrikovot nyakán könnyen sebezte meg, a második csak horzsolta, mert a főkörmányzó mellén lévő rendjeléről visszapatant. A harmadik golyó altestébe furódott. Bobrikov főkörmányzó, miután egy orosz orvos bekötözte a sebeit, lakására szállították. Az orvosok kijelentették, hogy azonnal orvosi műtét szükséges. Bobrikovot ellátták a halotti szentséggel és a kórház sebészeti osztályára vitték. Császármetszést végeztek rajta és a golyót eltávolították. A has üregében megaludt vért találtak. A golyó a vékonybeleket is horzsolta. De az operáció csak hietette Bobrikov halálát. Bobrikov Plehase, a mostani belügyminiszter utóda volt a főkörmányzó méltóságban és ő még kegyetlenebbül sanyargatta a finn népet, mint előde. Finnország katonaköteles fiait a törvény ellenére a harctérre hurcolták és pénztárait a háború céljaira kifosztották. Mindenre felelet volt a tegnapi kétségbeesett merénylet. Schaumann Jenő, a merénylő lelkes finn hazafi volt, akinek szívet fájdalommal töltötték el az orosz zsarnokság garázdálkodásai. Egyesek lelki, igazságszerető, nyílt szívű és elszánt embernek mondják ismerősei és kiszántnak tartják, hogy személyes bosszúból ölte meg Bobrikovot. Kitünő lövő hírében állt és mióta a kozákokkal terrorizálták a finn helsingfors lakoságot Schaumann állandóan revolvért hordott magánál.

— **A galaci konzul német átirata.** Debreczenben sok szó esik most a galaci osztrák-magyar konzul egy német nyelvű átiratáról, melyet a debreczeni városi hatóságokhoz intézett. Kovács József polgármester visszaküldötte az átiratot azzal a megjegyzéssel, hogy csakis magyarul írt átiratot intézhet el, mint-hogy az osztrák-magyar konzulátus köteles a magyar hatóságokkal magyarul levelezni. A konzul pedig erre panaszt emelt Tisza István belügyminiszternél, amiért nem akarják elintézni az ő átiratát. Gróf Tisza István belügyminiszter most érleves hangu leiratban tudatta Debreczen polgármesterével, hogy a német nyelvű átiratot köteles elintéztetni. Ma egy budapesti estilap is szóvá teszi az ügyet és erre megszólal a félhivatalos is a következőképpen:

Egy esti lap szövéteszi, hogy gróf Tisza István miniszterelnök a debreczeni polgármestert arra utasította, hogy a galaci konzulnak német nyelvű átiratát intézte el. A konzulátusoknál tudvalegőleg nincsenek mindenütt oly tisztviselők, akik magyarul is levelezhetnek és így a német nyelvű megkeresésnek tüntető mellőzése az állampolgárok komoly érdekeire nézve károsdással járhat. A miniszterelnök utasítása tehát úgy a törvényes állapotnak, mint a gyakorlati élet követelményeinek teljesen megfelelő és nagyon bajos volna ezt az intézkedést súlyos gravámenné felfujni.

— **Halálozás.** Dr. Newirth Gusztáv ismert fővárosi orvost súlyos csapás érte. Neje, született Schüller Nelly ma hajnalban rövid szenvedés után buszonegyéves korában jobblétre szenderült. Az elhunytan Schüller Zsigmond a

Pester Lloyd szerkesztője leányát gyászolja. A temetés vasárnap, a hó 19-én délelőtt 10 órakor lesz az Andrássy-ut 31. száma gyászszobából.

— **Gróf Andrássy Gyula szobra.** Az országház déli homlokzata előtt most állítják fel gróf Andrássy Gyula lovasszobrát. Az oraviczei szürke márványtalapzat már hetekkel ezelőtt elkészült. A munkálatokat vagy husz méter magas fabódében végzik. A főalakat már elhelyezték a nomes egyszerűségű talapzaton, most patinázák, ami vagy két hétig fog eltartani; aztán a talapzat ornamentikájának a reliefek kereteinek kifragadására kerül a sor s mire ezzel a munkával is elkészülnek, érbebe lesz öntve a két relief is, amelyeket Zala György most fejezett be. Ősre az egész emlékmű helyén lesz, de az ünnepélyes leleplezés alkalmáig tavaszra marad.

— **A modern isten.** Az áltáji hegyek között megjelent az isten. A mongoloknak és kalmukoknak régen várt istene: *Airot*. És a halhatatlan szellem ékes tanubizonyítást tett róla, hogy minden nagysága és dicsősége mellett sem zárkózik el az emberiség modern vívmányai elől. *Airot* határozottan tanult abban a magányosságban, melyben évezredek töltött és mikor végre a szájhagyomány igazolására megjelent hívei között, a modern tudás teljes fegyverzetében mutatkozott be hűségűs mongoljainak. Szakított a régi módszerrel. Míg ugyanis az ó-szövetség istene villámlással, dörgéssel és füstfelhőkkel jelezte, hogy meg fog jelenni, addig *Airot* telegraf útján adta a világnak tudtára a nagy eseményt. És mint igazi modern isten nem hitről és vallásról beszélt térdreboruló tömegeknek, hanem politikáról. Azért jött úgymond, hogy a mongolokat és kalmukokat felszabadítsa az orosz járom alól. Fogjanak tehát fegyvert és segítségével kivívják majd a független királyságot! Aki ennek a felszólításnak nem engedelmeskedik, az halálos bünt követ el ellene, a nagy, a hatalmas *Airot* isten ellen. De bünt követ el az is, aki más pénzt tart házában, mint *aranyból* és *ezüstből* valót...

Igy hirdeti *Airot*, a modern eszméket akceptáló régi isten az ígét, míg apostolai villamos lámpákkal járnak-kelnek a nép között és káprázatos fényükkel igazolják küldetésüket. És a jó mongolok és kalmukok hisznek nekik. Lázasan fegyverkeznek és gyorsan adnak tul papirpénzüket. A sajátosság mozgalom olyan gyorsan terjed, hogy már a hivatalos Oroszország is tudomást vesz róla. És energikus intézkedésekkel készül demonstrálni, hogy neki nem tetszik *Airot*, a mongolok és kalmukok régen várt istene. Megjelenését annál idősebbnek tartja, mert a birodalom más részeiben is mutatkoznak *Airot*hoz hasonló istenek, akik egészen az űvéhez hasonló tanokat hirdetnek. És ha Oroszország el engedi hatalmaskodni az új isteneket, akkor a régieknek bukniuk kell. És a régiék élni akarnak. És mindent el fognak követni az újaknak legyőzésére. De a harcot végzetil mégis *Airot* és társainak diadala fogja befejezni. Mert a régi istenek rokkantak és elaggottak, míg az újakban milliók lelke szárnyal, milliók vágya lángol és milliók sóvárgása eped egy szebb jövő után.

— **A vasutasok megkegyelmezése.** Egy esti lap azt írja ma, hogy a kormány a vasutasok fizetésrendezési javaslatának letárgyalása után általános amnesztiát ad mindazoknak a vasuti alkalmazottaknak, akik ellen a vasuti sztrájk miatt büntügyi, vagy fegyelmi eljárást indítottak. Az említett hírforrás azt is tudni vélte, hogy az állásukból elbocsájtott és állásuktól felfüggesztett alkalmazottakat hivatalukba visszafogadják, mert a kormány a sztrájk-bizottság tagjai ellen megtartott törvényes tárgyalás során meggyőződött arról, hogy a vasutasok a sztrájkra nem izgattak. A félhivatalos *Magyar Távirati Iroda* az estláp közlésével szemben illetékes oldalról értesül, hogy a vasutasok megkegyelmezésére vonatkozó hír nem felel meg a valóságnak.

— **Házasság.** *Varga Sándor*, a Vigszínház pénztárosa vasárnap, 19-én 1/12 órakor tartja

esküvőjét *Faludi Erzi* kisasszonnyal, a VI. kerületi anyakönyvi hivatalban. Az egyházi esküvő délután félgyakor lesz a Lipót-kört 2. szám alatt.

Losonczy Zoltán aradi lapszerkesztő e hó 19-ikén, vasárnap délelőtt köt házasságot Nyiregyházán *Szentkivályi Márthával*, akit *Rózsa Lili* néven mint jeles operett-zinésznőt ismer a közönség.

Deutsch Avram, a *Binder és Polgár-cég* diszponense Zimonyban eljegyezte *Szegő Erzsike* kisasszonyt, az *Ujlaki, Hirsch és Fia-cég* cégvezetőjének leányát Alsó-Dombóváron.

— **Az osztrák arisztokrácia halottjai.** Az osztrák arisztokrácia két ismert tagjának elhunytát jelentik Bécsből. Az egyik dr. *Leitenberger Frigyes* báró, aki tegnap Bécsből a Gordon Bennet-versenyre sietett feleségével és Homburg közelében gépkocsija felborult. A báró tegnap este a pussingeni kórházban belehalt sebeibe. *Leitenberger* egyetlen tulajdonosa volt az 1774-ben alapított világhírű kosmanosi kartongyárnak. Negyvenmillióra becsült vagyonát özvegye, aki a pussingeni kórházban megsebesülve fekszik és három leánykája örökl. *Leitenberger* elhunytával kihalt a család bárói ága; a bárói rangot az őt év előtt elhunyt *Leitenberger Frigyes* kapta. Nagyon valószínű, hogy a cég most már részvénytársasággá fog átalakulni. Érdekes, hogy azon a *Mercedes*-gépen, amelyen báró *Leitenberger* szerencsétlenül járt, két évvel ezelőtt meghalt *Ingelheimban Albert* versenyző, tavaly pedig a páris-bécsi versenyen *Zborovszky* használta és sulyosan megsebesült rajta. A gróftól a stuttgarter francia konzul vásárolta meg ezt a balsorsüldözött autóbilit, aztán báró *Leitenberger* birtokába került. A szerencsétlen báró nem volt meglepődve ezzel a géppel és rendelt is egy 90 lóerejű gépet, amely azonban még nem érkezett meg. Tegnap éjszaka egy Frankfurtból hívott sebész műtétet hajtott végre a bárón, de az orvosi tudomány már nem tudott rajta segíteni. A báró ma reggel meghalt. Édesanyja Kosmanosból Homburgba akart utazni fia holttestéhez, de nem engedték. Báró *Leitenberger* koporsóját Bécsbe fogják szállítani. A báróné, ki szintén kifordult az autóbilitből, gyógyulófélben van. — A másik elhunyt osztrák főúr: báró *Besezny József*, az osztrák földhitelintézet kormányzója, aki főképp mint a bécsi udvari színházak intendása tette ismertté nevét. Nemrég az idegbajuk oly sulyos tünetei mutatkoztak rajta, hogy gyógyintézetbe kellett szállítani, ahol az éjszaka a halál megkönyörült rajta.

— **Szülő-kiállítás.** A Rökk Szilárd-utcai városi iskolában az idén is van szülő-kiállítás az évről vizsgálatok alkalmából. Ma nyit meg a kiállítás, még holnap és holnapután láthatók a kis emberek munkái. Többször megdicsérték már a szabatos, csinos tárgyakból álló kiállítást; ez idén mennyiségben és kivitelben még az eddigieknél is dicsérendő eredmény mutatkozott. A cédatudatos, fokozatosan vezetett gyermekcsoport néhány év alatt heti 2-4 órai tanulással kitünően fejlődik kézi ügyesség dolgában és a gyermekek firtón készítik a csinos dolgokat, melyek lelki életét foglalkoztatják. Felhívtnak is becsületére válnék némely munka finom, pontos kivitele. Az eredményért méltán elismerés illeti *Wilhelm Franciska* tanítónőt, a szülődoktát lelkis apostolát, aki az idén a práter-utcai polgári iskolában is szervezett és vezetett szülőtanfolyamot.

— **Sirkóváltás.** *Sternberg Adolf*nak, a megboldogult kiváló írónak és hírlapírónak sír-emlékét vasárnap délelőtt 11 órakor leplezik le a kőbányai központi izraelita temetőben. A megboldogult kártársai és barátai, akik a gyász-ünnepélyen résztvesznek, délelőtt 10 órakor együttesen indulnak a temetőbe a városi villamos külön kocsiján, mely a Rökus-kórház háta mögött várakozik.

— **Betörés egy takarékpénztárba.** Az Arad mellett levő *Kurtics* községben ma éjjel ismeretlen tettesek álkulccsal behatoltak a takarékpénztárba s onnan a *Wertheim-szekerényt* ellopták. A vasszekerényben, miután a takarékpénztár legutóbb nagyobb összeget fizetett ki, kevés pénz volt, de volt benne hatvanezer korona értékű váltó.

— **Beketovó órkusz.** Ma, mint minden szombaton, ismét diszéladás lesz a párisi *La Cirque Nouveau* mintájára. Ez alkalommal Budapesten először mutatják be szenzációt keltő műsorszámokat: *Looping the Loop* a levegőben,

Worthley-Bayer Brothers előadásában. Ezenkívül új szám a kitünő orosz dal- és táncársulat produkciója és a nagyszerű komikus hatást keltő bikaviadal-paródia. Holnap vasárnap két előadás lesz gazdag műsorral.

Hiénák Jókai sirja körül.

— Válasz. —

Budapest, június 17.

A Jókai sirjában turkáló hiéna meg szólalt másodsor is. Új nyilatkozata hemzseg a régi ocsmányosságoktól. Új benne legfőkébb az, hogy most már az ő koronatanúi közt — én is szerepelek. Az utalatos vállalkozás ezzel kacagató bohózzá alakul át.

Egyébként pedig sajtóper kellene a hiénának, mivelhogy — bizonyítani akar. Am sajtóper épp azért nem lehet, mert abban nem volna szabad bizonyítani. A büntetőtörvény 264. szakasza ugyanis olyan szigorúsággal védi meg a családi tűzhely intimítását épp az ilyen undorító betörések ellen, hogy a valódiság bizonyítását, ha a sértő állítás a női becsületre vagy a család belső ügyeire vonatkozik, még a sértett fél kivánságára sem engedi meg. Mi történe tehát sajtóper esetén? A bíróság, a törvény világos parancsa szerint, nem engedné meg a bizonyítási eljárást még Jókai Mórni kivánságára sem. A hiénát e szerint elítélnék bizonyítékainak megvizsgálása nélkül. A hiéna ilyen módon átalakulhatna martírrá, ami minden-esetre rokonszembesebb szerep; de az igazság e perrel nem nyerne semmit.

A másik expedienst sem külön emelnél: a társadalmi vagy irodalmi választott bíróság expedienst. Már csak azért sem, mert nem akadna Magyarországon becsületes és lelkiismeretes uriember, aki a bírói tisztet vállalná. Hiszen az ilyen bíróságnak nem állanak rendelkezésére azok az eszközök, amelyek nélkül az igazság kipuhatólása lehetetlen. Nem idézhet maga elé senkit, nincs elővezetési joga, nem hallgathat ki eskü alatt, ellentmondó vallomások esetén nem szembesíthet. Mi volna tehát ezek nélkül a szerepe a választott bíróságnak? Meghallgatná a nála önként jelentkezőket. S kénytelen lenne kritika nélkül valóságul venni mindazt, amit az önként jelentkezők előtte elmondának. Hogy ilyen uton a hiéna megkaphatná vállalkozásának igazolását, az kétségtelen, mert hiszen az ő tanui sorra jelentkeznének s az eskü szankciója nélkül nyilatkozván, bizonyára az ő szájaize szerint nyilatkoznának. Hogy honnet emberek ilyen anyagból erkölcsi ítéletet akarnának vagy mernének formálni, nem az ország első költőjének családi boldogságáról, hanem akár az utolsó csavargó tűzhelyének dolgaról is, azt igazán csak hibbant agyvelő várhatja.

Ezek szerint a kérdés, amelyet szenyves szándékkal s kegyeletlen kézzel hoztak a felszínre, elintézetlen marad — legalább egyelőre. De legyen nyugodt a halottrabló lidérc: csak egyelőre. Jókai irodalmi hagyatékában az ismertetem verseken és levegység kívül ott van egy félelmetesen gazdag anyag, amely teljes világossággal tárja fel a kérdés minden zegét-zugát s egész történetét, eme házasság keletkezésének első fázisától a költő utolsó betegségéig. Ez az anyag — mondom — ott van Jókai Mór hagyatékában. És az kegyeletlen eltökéltség őrzi ott, hogy majd csak az elfogulatlan utókor és a tárgyias történetírás férhessen azon adatokhoz. Ezt az eltökéltséget az a gondolat szülte és szilárdítja ma is, hogy a frissen hantolt sírdomb nyugalmát ne bolygassa meg az indulatok csatazaja.

Am ha a sírhaborítók tovább is türelmetlenkednek, ha mindenáron már most akarják megismerni azt, ami pamfletjeikben az irodalomtörténeti igazság nevével bitorolja, akkor talán célt érhetnek. S akkor kitudódhat hamarabb, semmint kellene, az igazi igazság, még pedig okiratszerűen, sokszorosán bizonyítva. S megtudná akkor már a jelen nemzedék, kik és mikor voltak bűnösök mindabban, amivel most azt a védtelen asszonyt vádolják: kik

ettettek az elhunyt költőn gyalázatot, kiknek az önzése üttört lelkén sebeket, kik és mikor terveztek borzasztó támadásokat testi és lelki épsége ellen. És akkor — hiszem — tisztelettel hajolnának meg mindenek ama nő előtt, aki, hogy hitvese siri nyugalmát szükség nélkül ne bolygassa, némán türi a nemtelen hurcoltatásokat.

Adjja isten, hogy ne Jókainéknak a jelenkor, hanem emlékének majd csak unokáink nemzedéke szolgáltassa ezt az igazságot.

Vérszi József.

A „General Slocum“ katasztrófája.

— A new-yorki hajóéjés. —

Budapest, június 17.

Minden újabb távirat, minden újabb részlet, amely a „General Slocum“ kiránduló-hajó rémséges szerencsétlenségéről, ezernyi emberek tűz- és vízhaláláról tul az oceánról érkezik, csak fokozza a világ megrendülését és iszonyatát. A szívek sajogva szorulnak össze ennyi borzalom, ilyen rengeteg emberi nyomoruság olvastára. Jelentik is, hogy a vizsgálat erőlyesen folyik, hogy kinyomozzák, ki az oka a sok ártatlan gyermek irtózatossá pusztulásának, szülők örjngő fájdalomának és kétségbeesésének, de senkire nem lehet rámutatni: Te vagy a bűnös. Hire jön annak, hogy a hajó legénysége nem viselkedett férfias módon, hogy az emberek gyávák voltak és szívtelenek a gyilkos tűzhalállal szemben, de ki tud itt eléggé igazságos lenni egy ilyen hirtelen lezudult halálos ítélet sulya alatt megriadt embertömeg irányában! Akárhány ilyen katasztrófa rontott emberi társaságokra, így volt ez mindig s csak elvétve akadt mindig egy-két hős, aki önfeláldozásra tudott gondolni, aki a józan esztét el nem vesztette a szörnyű pillanatanban. A bíró talán hoz majd valami ítéletet ebben a szerencsétlenségben, de a parányi embert megnyugtathatja-e ez a jövőre nézve, mikor a végzet azért függetlenül ismétli meg az ő félelmetesen nagyarányú csapásait? Ilyen rémséggel szemben a tehetetlen ember előtt csak kavarogva jelennek meg az emlékezetes nagy katasztrófák: a Burgogne hajó pusztulása, a baltimorei tűzvész, a párisi bazárégés, a chicagói színházégés, a párisi áruház égése és még egy sereg óriási szerencsétlenség.

A legújabb táviratok az alábbiakban számolnak be a katasztrófáról:

New-York, június 17.

A *General Slocum* kiránduló közlül még most is hiányzik hatszáz. Tegnap estig ötszázharminc holttestet szállítottak partra, ezek közül négyszázkilencet fölismertek és nyomban el is temették. A legtöbb holttesten meglátszott az a küzdelem, amely a halált megelőzte. A hajó belsejéből leginkább férfiak hoztak ki, akik lementek mentőeszközöket keresni, de azták ottveszttek a fojtó füstben. A megmentettek közül sokan elbujtak rémületükben. A kórházakban ötvenen haltak bele égett sebtükbe. A vizsgálatot nagy energiával folytatják, hogy megtudják, ki okozta a szerencsétlenséget. A lakosság nagy részvétel van a szerencsétlenek iránt. A *Klein-Deutschland*-kerületben minden kerületben minden ház kapuján és minden lakás ajtaján fekete gyászfátyol leng és sok árván maradt gyermekek örökbe fogadtak. A halottasházban egymás mellé tett koporsóban fekszenek az anyák gyermekekkel, akiket olyan erősen szoritottak magukhoz, hogy alig lehetett őket elválasztani. A kis lányok ünneplőruhájukban fekszenek és erősen keblükhöz szoritják bábujukat. Ott fekszik egy kis fiú holtteste, aki még mindig kezében tartja bádognakóját. Egy *Troll* Adám nevű ember is megőrült,

aki feleségét és három gyermekét vesztette el. Egy *Schmitt* nevű virágkereskedő öngyilkos lett, mert egész családját elvesztette. Tömredék sokan állják körül a kórházat, hogy hirt halljanak családtagjaikról.

Az elpusztult hajó kapitánya a következőket vallotta: Mikor a „Tüz!“ kiáltást hallotta, azonnal parancsot adott a fecskendők működésének megkezdésére, maga pedig a fődélzet alá sietett a tűz okának kipuhatólása végett. Mialatt a hajó utasait megnyugtanni igyekezett, a tűz belekapott a ruhájába. Erre megparancsolta a hajó-kalauzoknak, hogy a hajót, amely 50 lábnyira volt a partoktól, zátonyra vontassák. Azután, minthogy ruhája több helyen égett, a fedélzetről beugrott a vízbe és a partra uszott. Több szemtanu azt állítja, hogy a legénység vonakodott a mentő-csónakokat leoldani és cserbenhagyta a hajót.

A *General Slocum* egyike a legrégebb szerkezetű gőzösknek, amelyeket ilyen kivándorlásokra használnak. Már többször tanácsolták, hogy az ilyen ócska, régi szerkezetű hajókat ne használják. Rendszeren több embert is vesznek fel, mint amennyi elő van írva. A „General Slocum“ voltaképpen egy nagy gőzkomp, körülbelül 2000 ember és husz-huszonöt koezi számára.

London, június 17.

A *General Slocum* katasztrófájáról new-yorki táviratok ezt jelentik: A lakosságra mély hatást tett és borzasztó a felháborodás azért, hogy a modern katasztrófák e legrettenetesebbikét new-yorki hivatalnokoknak a *korruptója* ideje elő. Hatvan ember a hajószemélyzetből egyáltalán nem akart segítséget nyújtani és a mentőövek ölmulylyal merültek el a vízben, mert hamisított anyagokból készültek, és a vízben egyszerre darabokra hulltak szét, sokkal több embernek okozva így a vesztét, mint amennyit megmentettek. A tömlők aránylag igen rövid idő alatt megrepedtek. A mentőcsónakok dróttal voltak a hajó falához megerősítve. A felügyelők a legnagyobb terrorizmussal pénzt zsaroltak ki a hajókapitányoktól, akik ilyen eljárás után egyáltalán nem törődtek többé azzal, hogy az előírásokat betartsák. A leghajmeresztőbb jelenetek a parton játszódottak le, ahol az emberek örülethez hasonló aggodalommal eltelve futkostak a holttestek között, gyermekeiket vagy rokonaikat keresgélve. A rémület valósággal hisztérikussá tette a tömeget, úgy hogy egyesek örültek módjára tomboltak. A holttesteket kutató emberek közt viaskodás támadt és véresre verték és összekarmolták egymást. Egyszerre csak valóságos öngyilkossági mánta tört ki a tömegben és meg kellett szaporítani a rendőrséget, mert azok az emberek, kik gyermekeik vagy rokonaik vérző és rutul megsejkenített holttestét megpillantották, tuatszámra rohantak a rakodópartra, hogy magukat a vízbe vessék.

Az apák és rokonok jajveszékése az egész éjen át tartott. Rémes látvány volt a holttestek fáklafenyélnél való elszállítása. Az áldozatok neveit még eddig egyetlen tudósítás sem említi. A hajókerek dobján, amikor a hajó megállt, számos holttestet találtak. Egy kis leány, aki szintén odakerült, még élt, sőt meg se sérült és siró hangon az anyját kereste. A kis lány, akinek a neve *Knicker Kitty*, a zokogástól elfojtott hangon mondta:

— Láttam, hogy a mamám teljesen elégett. Keressétek meg! Vigyetek el innen!

Két másik gyermek elmondta, hogy a szülei hogyan égtek el, amikor a mentőöveket keresték. Egy apa két gyermekét uszva vitte ki a partra, hol azonban a gyermekek az idegrázkódás következtében meghaltak. Egy kis fucska, kit kalap nélkül huztak ki a vízből, egy kis lovacskát tartott karjaiban, úgy ugrott le a fedélzetről és inkább a vízbe fult volna, semhogy a játékszert kezéből kiadja. Sok asszony holttestét karjaikban tartott gyermekekkel fogták ki a vízből. A csónakokban evező férfiak lapátjai minduntalan holttestekhez csapódtak és a vizen véres habot vertek. Egy kis fiúnak a holttestét fej nélkül találták meg. Három lábbal odébb uszott a fejcséje. Öreg kikötőmunkások, kik a men-

tésnél segítettek, ilyesmiben edzett, keményszívű legyenek, azoknak a jeleneteknek a láttára, melyeknek a katasztrófánál tanui voltak, mintha csak kis gyermekek lettek volna, sírva fakadtak.

Az East-Riveren lezajlott katasztrófa dacára egy másik newyorki lutheránus egyházközösség nem engedte magát visszatartani attól, hogy ugyanolyan hajón gyermekekkel hasonló kirándulást rendezzen. A kimentett holttestek ruházatában és testén összesen 10.000 font sterling értékű pénz és ékszert találtak. A rendőrség nagy erőfeszítéseket tesz, hogy a halottablókat a holttestektől távolítsa.

Berlin, június 17.

New-Yorkból jelentik: Az áldozatok pontos számát még most sem tudják. Az elégett hajó alá buvárok hatoltak és belefogták a munkába, melyről hajmeresztő részleteket beszélnek. Sok gyermeket a North Frochers Island kórházi ápolónói, amely szigetnél a hajó megfeneklett, mentettek meg. Az ápolónók nyakig állva a vízben, élőláncot képeztek és kézzel-kézre adták a gyermekeket, míglén azokat az utolsó ápolónó a partra tette.

New-York, június 17.

Eddig 527 holttestet terítettek ki és 400 gyermeknek még nincs nyoma. A polgármester a város középületein féláróóra bocsátotta a zászlókat. Egy *Roski* nevű asszony, amint leányának holttestét felismerte a tetemházban, felkapta a gyermeket és az ablakon át a folyóba ugrott vele, de kifogták a vízből. A szerencsétlen asszony azután szénsavval megmérgezte magát. Egy *Timm* nevű kereskedő, aki feleségét és három gyermekét találta holtan a kórházban, megőrült. Több iskolában szünetelnek az előadások. Van olyan iskola, amelynek száznál több tanítványa vesztette életét a gőzhajó égésekor és hatvan sulyosan megsebesült.

Páris, június 17.

Loubet elnök táviratot küldött *Roosevelt*-nek, melyben részvétét fejezi ki a „General Slocum“-on történt katasztrófiáért.

FŐVÁROS

(*) A főváros új tanerői. A főváros által fenntartott főreáliskoláknál, felső kereskedelmi- és polgári iskoláknál megüresedett tanári és tanítónői állásokat ma délután töltötte be a tanács. Az állásokra igen sok pályázó jelentkezett s ezek közül választották meg a következőket:

A főreáliskoláknál: egy magyar és német nyelvű tanszék: Ofenbeek Frigyes; két tornataniszék: Ujhelyi Sándort és Cserjési Károlyt; egy természettan-vegytani tanszék: Krausz Vilmost. A felső kereskedelmi iskoláknál: egy magyar és német nyelvű tanszék: dr. Kelen Ferencet; egy francia és magyar nyelvű tanszék: dr. Birks Gézát; és mennyiségtan-tervezetani tanszék: Képesy Imrét; egy kereskedelmi számtani és természettani tanszék: Csizmadia Pált; egy kereskedelmi ismeret-könyvtel-vezető tanszék: Sebestyén Manót.

A polgári iskoláknál: két igazgatói állásra: dr. Lengyel Alajost és Vankó Györgyöt; két magyar és német nyelvi tanszék: Baumann Jánost és Marót Gyulát; két németnyelvi tanszék: dr. Honti Rezsőt és Belkovic Davoskát; két magyar nyelv-történelmi tanszék: öv. Kozma Samunét és Parall Olgát; egy magyar nyelv-történelme-földrajzi tanszék: Dallos Istvánt; egy magyar nyelvi tanszék: dr. Kolozs Reginát; egy német nyelvi tanszék: dr. Szabó Viktort; egy történelmi tanszék: dr. Dobruczy Jánost; két történelme-földrajzi tanszék: Mustó Bélát és Bognár Jánost; egy magyar nyelv-torna-tanszék: Jenny Edithet; egy magyar nyelv-történelme-torna-tanszék: Nagy Pált; két mennyiségtan-tervezetani tanszék: Lázár Kálmánt és Egyény Jolánt; egy természettan-vegytani tanszék: Lósy Józsefet; egy természettan-vegytani tanszék: Szüle Teréz; egy mértan-mértani rajz rajztanszék: Gilányi Jánost; egy mennyiségtan-mértan-rajz tanszék: Nagy Bélát; egy számtan-mértan-kézimunka-tanszék: Földes Miksánét; egy rajztanszék: Móchik Ilonát; egy

rajz-széprási tanszékre: Kobesch Máriát; egy rajztanszékre (kézügyesség-oktatással): Ihrig Saroltát; egy ének-tanszékre: Weber Károlyt; egy ének-németnyelvi tanszékre: Erendits Máriát; egy kézimunka-tanszékre (torna-, esetleg gazdaságtan tanításával): Barthonek Károlynét; két kézimunka-torna-tanszékre: Bíró Arminét és Spannberger Arankát; egy torna-tanszékre: Bábel Rezsőt, Az elemi iskoláknál négy igazgatótanítói állásra: Székely Jánost, Sajó Sándort, Moussong Gézárt és Klement Alajost választotta meg a tanács. — Az elemi iskolai tanítói és tanítónői állásokra a jelölés június 21-ikén, kedden délután lesz a választás 24-ikén, pénteken délután.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Vigszínház. A Vigszínház megszerezte a párisi Folies-Dramatiques ezidei legnagyobb sikerét, amelynek *Une nuit de nocés* a címe. A bohózat a jövő szezon egyik legelső újdonsága lesz. Holnap, szombaton a *Csók-pírulákat* adják.

** Királyszínház. Környei Bélát, a Fővárosi Nyári Színház baritonistáját, akinek a *Szevillai borbély* előadásán nagy sikere volt, *Beóthy* igazgató hároméves szerződésével kötötte a Királyszínházhoz. E szerződés akkortól kezdődik, amikor a művészek mostani, *Kreacsányi* igazgatóval kötött szerződése véget ér. Addig is Környei esetről-esetre vendégként fog a Királyszínházban működni. Legközelebb vasárnap fog fellépni, ismét a *Szevillai borbély* címszerepében. Holnap, szombaton a szenzációs sikerű *En, te, ő!* előadásán *Bánó Irén* a szezon során 150-szer lép fel a tisztelői ez alkalomból ovációban fogják részesíteni.

A Nemzeti Színház szezonja.

— Kapuzárás napján. —

Budapest, június 17.

Ma fejezték be a színházi évet *Ruttkai* kollégánk diadalmas darabjával, a *Sötétséggel*.

Gazdagabb szezonja talán még sohasem volt a Nemzeti Színháznak, mint a most lezáruló. Az előadott új darabok száma egyenesen meglepő. Ha összeadjuk a premiére-eket és a fölújításokat, kiderül, hogy a Nemzeti Színház összesen harminchat bemutatóval és reprizzal szolgált a közönségnek szeptember közepétől június elejéig, tehát kilenc hónapnak a leforgása alatt.

Európa elsőrangú színházai, az államilag dotált műintézetek messze elmaradnak a Nemzeti Színház szédítő rekordja mögött. A Burgszínház nyolc-kilenc újdonságnál nem igen adott többet. A Comédie Française premiéristatikájára még ennél is csekélyebb számot tüntet föl. A berlini, müncheni, drezdai és egyéb német királyi színházak műsora változatosabb dolgában szintén nem versenyezhet a Nemzeti Színház játérendjével.

Ez a rendkívüli gazdagság mindenesetre csattanós bizonyítékot szolgáltat a Nemzeti Színház kiváló munka-erejéről. Csak egy buzgó, elszánt, vezetőjének engedelmeskedő és vezetője szavára jókedvel, ambícióval küzdeni kész gárda tud megfelelni ilyen nehéz és ilyen különböző feladatoknak. És szolgálatuk értéke még megkétszereződik, ha figyelemmel vagyunk arra, hogy ez a gárda nem is komplett egészen; hogy bizonyos szerepkörök már hézagosan vannak képviselve; hogy bizonyos szakmákban új és friss talentumokkal kellene kiegészíteni a színház mostani személyzetét.

A fényes változatosságának természetesen van árnyéka is. Mennél több új darab tódul egymásnak a nyomába, annál kevesebb idő marad az egyes darabok beható kidolgozására, finomabb kikészítésére. A Nemzeti Színház igazgatója szeretné legjobban, ha annyi idővel rendelkezne, mint a külföldi, hasonló rangban, de szerencsésebb helyzetben levő színházak igazgatói, akik harminc próbával készíthetik elő a bemutatóikat. Nálunk a művészi érlelésre szolgáló időnek erről az áldott bőségéről nem lehet szó. Nálunk a viszonyok kényes helyzetet elé állítják az igazgatót és ezen a helyzeten egyelőre nem lehet segíteni. Színházba járó komoly közönségünk nincs annyi,

mint Bécsnek, Párisnak, Berlinnek. Szubvenciót nagy művészi célok kultiválására nem ad pázar bőkezűséggel, a költségtetés betartására szigorúan ügyel, inkább kicsinyes és bürokratikus, mint magasabb nézőpontokat szemmel tartó felsőbb ellenőrzés. Ennek a bürokratikus hatóságnak elsősorban a kassza-siker imponál; és erre csak ugy tehet szert az igazgató, ha mennél több új attrakcióval csalogatja magához az állományában nem számos, izlésében nem tökéletesen kiforrott és ennél fogva változatoságra mohón szomjazó közönséget. Azonkívül az eredeti, értékesebb drámairodalom a Nemzeti Színházban kívánja elhelyezni termelésének a javát, — és ez a termelés mindig tömegeseb, mindig számbavehetőbb lesz. A Nemzeti Színház igazgatója nem térhet ki az elől, hogy a süriin jelentkező, sikerrel biztató és buzdításra érdemes magyar drámaíróknak helyet adjon a színház műsorán.

Mindamellett tagadhatatlan, hogy a bemutatók gyors tempója és a betanításra számtal csekélyebb idő ellenére a művészi eredmény átlaga jelentékeny, — egyes előadások pedig, ami az összjáték harmóniáját, a kiállítás fényét, a rendezés gondosságát illeti, elérték a legmagasabb színvonalat.

Semmi sem fontosabb, semmi sem örvedetesebb annál, hogy a színrekerült huszonhárom újdonság közül tizenöt eredeti magyar darab. És hogy a szezon legnagyobb sikerei magyar szerzők nevéhez fűződnek, olyan darabokhoz, mint a *Sötétség*, *Ruttkai Györgytől*, a *Flirt*, *Ferenczy Ferentől*, az *Utazás az özevesség felé*, *Szécsi Ferentől*, a *Sursum corda*, *Bosnyák Zoltántól*, a *Bizánc*, *Herczeg Ferentől*. Nagyon érdekes volt *Palágyi Lajos* drámai költeményének a színrehozatala. A *Rabszolgákat* először az Opera színpadán mutatták be ifjabb Ábrányi Emil énekaraival és zenekíséretével. Káprázatos történelmi pompával találkoztunk a *Messiósban* és a *Mátyás és Beatrixban*, *Fényes Samu* és *Pekár Gyula* drámai korpéiben. A *király arája*, *Földes Imre* első kísérlete, szintén hozzájutott a maga szerényebb, de szemrevaló díszéhez. Bemutatták még *Szikrától* (gróf *Teleki Sándornétól*) a *Tépett láncolat* és a *Káprázatok*, *Werner Gyulától* az *Anteuszt* és láttunk három egyfelvonásos vigjátékot (*Mejött a papa*, *A mami*, *Csetepaté*) *Erdélyi Zoltántól*, *Hevesi Józseftől* és *Lenkei Henrikől*. Ehhez a tizenöt magyar bemutatóhoz öt magyar reprizt csatolt a Nemzeti Színház: *Rákosi Jenő Aesopusát*, *Teleki László Kegycént*, *Hugó Károly Báró és bankárját*, a *Csalódásokat*, *Kisfaludy Károly* régi, klasszikus vigjátékát, és a *Csizmadia mint kísértetet*, *Szigeti József* csillogó kedvű népszínművét.

A nyolc idegen újdonság francia, angol és spanyol szerzőktől való. Érdekes, hogy német egy sincs közöttük. Sőt a reprizes darabok közt sincs. Ezuttal az angoloké volt a legfényesebb és legtartósabb siker. Az *Egyenlőség* hatását szenzációsan mondhatjuk. És *Miss Hobbs* is sokkal jobban tetszett, mint a *Brieux Patyolat-kisasszonya*, vagy az *Ujabb veszedelem* és *Az üzlet: üzlet* francia asszonyai. Sőt jobban vonzott a liliomarcu, romantikus *Napkeleti királykisasszonynál* is. A spanyolok sem mérközhettek a brit humorral, noha két olyan nagyság vonult föl, mint *Calderon* (*Két szék közt a pad alatt*) és *Cervantes* (*A csodaszínház*). A felújított idegen darabok sorából *Macbeth* emelkedett ki célszerűbb szereposztásával és szingzagdag, energikus rendezésével. A gondosabb, ötletesebb rendezés Molièrenek is javára vált a *Képzelt beteg* és a *Dandin György* reprizében.

A lefolyt év mérlegén mind az anyagi, mind az erkölcsi számla határozott nyereséggel zárul. Jó lélekkel megadhatjuk a fölmentést *Somló Sándornak*, aki a gondjaira bízott intézetet teljes odaadással vezette. A nemzeti dráma-irodalom ápolásában érdemei különösen kiemelendők. Ebben a tekintetben hű őrzője és lelkiismeres végrehajtója volt a Nemzeti Színház hivatásának.

Ábrányi Emil.

Nyílttér.

Venus természetes legerősebb szénsv
és **Lithion** tartalmú
forrása a kőzetesnek
Kézdi-Polyáni székelly forrás
Methads szer vese-folyagbaj; vizeleti nehézségeknél
rheuma; csusz, czukor valamint hatarrhus és
emésztési zavarok ellen.
Főraktár: ÉDESKUTY L. Budapest.

Ideal IRÓGÉP
azonnal és állandóan látható írással! Prospektust és írásmintát küldenek:
Schott H. és Donath Bpest, Erzsébet-körút 1.
Telefon 62-45.

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

A Gordon-Bennet-verseny.

Budapest, június 17.

A nagy gépkocsi-verseny ma vette kezdetét Homburgban. Az automobil-sport krózsait hetek óta izgatja már a győztes rekordja; számítják a pálya hosszát, az akadályokat s talán egy pillanatra se száll vissza emlékezésük az elmúlt három verseny borzalmas katasztrófáira. Pedig gyászos mentővel már a tegnapi nap szolgált. Készülődés közben meggyulladt az utra kieresztett benzín és néhány automobil teljesen elpusztult, egy chauffeur súlyos égési sebeket szenvedett. A másik eset sokkal szomorubb, tragikus kimenetelű szerencsétlenség: báró *Loitenberger* és a felesége Bécsből a versenyre sietett és Homburg közelében a kocsijuk felborult. A báró tegnap este a pusingeni kórházban meghalt, felesége és a kocsivezető pedig halálos zúdodásokkal fekszik a kórházban. Szomorú ouverture mindenestre. Aligha gondolt ilyen sötét színekre *Mister James Gordon-Bennet*, mikor a tízezer frank értékű ezüstserlegét felajánlotta az európai automobilkluboknak versenydíjúl. Az automobilisport immáron a végletek örületes rekordjának a sportja, lélek nélkül való, nincs benne artistikusan szép, merő kacérkodás a halállal. A Gordon-Bennet-díjnak sok része van a sport ez elfajulásában.

Mindhiába, *Homburg* felé fordul most az elegáns világ figyelel tekintete. Ott a német császár, a császárné, miniszterek, globetrotterek. A tribünökön *Dárius* kincsét reprezentálják a nézők.

Saalburg, június 17.

Kora reggel óta minden irányból jönnek különvonaton, gépkocsin, kocsin és gyalog a közönség ezrei, a gépkocsi-verseny indulásának megtekintésére. *Jenatzy* kocsija, aki elsőnek indult, reggel hat órakor már a téren volt. Fél hétkor reggel érkezett meg *Vilmos* császár lóháton, majd később a császárné kocsin. A császári párt *Ratibor* herceg fogadta és kísérte a császári páholyba. Később megérkeztek *Henrik* és *Frigyes Lipót* hercegek, a meiningeni herceg, *Frigyes Károly* hesszeni herceg a feleségével és dr. *Studt* közoktatásügyi miniszter. A császári pár nagy figyelemmel kísérte az indulást.

Reggel pont hét órakor vette kezdetét a verseny. *Jenatzy*, a tavalyi díj vakmerő győztese elsőnek indult és tisztelegve, gyors menetben vonult el a császári páholy előtt. A hivatalos kimutatás szerint a startolás ideje és sorrendje a következő volt: *Jenatzy* 7 óra. *Edge* 7.07, *Werner* 7.14, *Lancia* 7.21, *Thery* 7.28, *Hawast* 7.35, *De Caters* 7.42. *De Caters* kocsija felmondotta a szolgálatot. *Gierling* 7.48, *Brawn* 7.56, *Cagno* 8.03, *Salleron* 8.10, *Augieres* 8.17, *Oppel* 8.28, *Jarott* 8.38, *Storrero* 8.45, *Rouvier* 8.52. *Cravhes* 8.59 perckor indultak.

A versenyzőknek az utvonalt négyser kell bejárniok. Az utvonalt hossza 187-5 kilométer. Mi-

vel azonban ezt a távot négyszer kell befutni, a versenyzőknek körülbelül 550 kilométer utat kell megtenniük. Az első kört Jenatzky 1 óra 26 perc 56 másodperc alatt végezte, Edge 1 óra 31 perc 44 másodperc, Thery 1 óra 26 perc 57 másodperc, Lancia 1 óra 54 perc 53 másodperc, Werner 1 óra 58 perc 41 másodperc, Gierling 1 óra 32 perc 55 másodperc, Caters 1 óra 43 perc 15 másodperc, Hausteín, kinek gépe Idsteinnél megromlott, az első kört 2 óra 28 perc 32 másodperc alatt végezte. Jarrott 1 óra 36 perc 18 másodperc, Salleron 1 óra 36 perc 33 másodperc, Braun 1 óra 56 perc 53 másodperc, Cagno 1 óra 54 perc 57 másodperc, Storrero 1 óra 42 perc 24 másodperc, Werner kocsjának hátulso gummikerek-tömlője Essenbahn közelében fölpukkadt, ami 15 percnyi veszteséget okozott.

A délelőtti folyamán Vilmos császár, az amerikai nagykövettel Saalburgtól délre levő emelvényre ment és onnan nézte a versenyt. A császárné 10 órakor visszatért Homburgba. 11 óra 45 perckor Vilmos császár automobilon ment Homburgba, hogy az ottan lévő kastélyban reggelizzék.

Saalburg, június 17.

(Délután 6 óra 9 perckor.) Thery 5 óra 50 perc 30 másodperc után győztesként ment át a célnál. Jenatzky második lett. Theryt és Jenatzkyt a célnál vihágos lelkesedéssel fogadták. Zuilen-Niewelt bárót a francia-automobil klub elnökét és az elnökség többi tagjait bemutatatták a császárnak és a császárnénak. Báró Zuilen a felségekhöz a következő beszédet intézte francia nyelven:

A francia automobil-klub nevében köszönetet mondok felségednek ama nagyon jóakaratu fogadásért, melyre Németországban találunk és mindazokért az intézkedésekért, amelyek oly kiváló módon megtették, hogy előmozdították az automobilizmus diadala, mely általam igen sokat köszönhet felséged kegyelmének. Uram az automobil-klubtól felkérem önöket, hogy hálánk külső jeléül kiáltás velem együtt ő felsége a német császár éljen.

A vive l'Empereur a közönség lelkesült hoch kiáltásokkal fogadta. Fél 6 órakor a felségek a nemzeti himnusz hangjai és a közönség hoch-kiáltásai közt távoztak.

Saalburg, június 17.

De Caters báró harmadik lett 6 óra 46 p. 31 mp. után. Verner 7 óra 32 p. 14 mp. Lancia 7 óra 17 p. 54 mp. Braun 6 óra 59 p. 49 mp., után érkezett be. Nem érkezett hír arról, hogy a verseny miatt lényeges baleset történt volna.

* A Pannónia Evezős-Klub egy csapatja, melynek tagjai dr. Szkalnitsky Henrik, dr. Jordán Károly, Jordán Viktor, Szelnár Aladár (vezérevész), dr. Hérics-Tóth Jenő (kormányos) voltak, folyó hó 13-ikán és 14-ikén Bécsből Budapestre evezett le. — A 291 kilométernyi vizutat 44 óra 9 perc alatt tették meg.

* Az ascoti meeting. Ascotban a meeting negyedik napján a Wokingham stakes és a Hardwick stakes voltak a legérdekesebb versenyek. A Wokingham stakesban Hazafi is futott, de Elaskovich öt éves Orwell ménje az 1200 méteres távolságon nem tudott érvényesülni és a 29-es mezőnyben helyezetlenül futott. A versenyben három outsider volt frontban. Out O Sight győzött Nabot és Heiters Kelter ellen. A Hardwick stakest Rock Sand nyerte Santry és Sceptre ellen.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Böhmf Adolff halála. Aradról táviratozók: Böhmf Adolf, az Aradi Ipar- és Népbank volt igazgatója, aki sikkasztás miatt a helybeli fogházban volt bezárva, ma délután tüdővészben meghalt.

§§ A vasutas — nem közhivatalnok. Ebben az aktuális és sokat vitatott kérdésben döntött újabb a közigazgatási bíróság. Az államvasut Piltner Béla mozdonyvezetőt elbocsátotta a szolgálatból, később azonban kegyelmi uton, kevesebb bérrel, de nyugdíjigényének csorbitása nélkül visszafogadta. Mielőtt azonban Piltner kézhöz vette volna az ezt tartalmazó végzést — meghalt. Felesége keresetet indított a MAV nyugdíjintézete ellen az őt, férje után

megillető nyugdíj iránt, még pedig férjének régi fizetése alapján. A nyugdíjintézet kevesebb nyugdíjat utalványozott ki neki, mint amennyi megillette volna, mire az özvegy panaszt emelt az intézet ellen a közigazgatási bíróságnál. A közigazgatási bíróság azonban nem is bírálta el érdemlegesen a panaszt, hanem visszautasította azzal az indoklással, hogy az 1896: XXVI. törvénycikk 83. §-a csak az állami tisztviselők, vagy az ezekkel az 1885: XI. törvénycikk 2. §-a értelmében egyenlőknek tekintendő alkalmazottak nyugdíjügyeiben nyújt bírói jogvédelmet. Minthogy azonban az 1885: XI. törvénycikk 2. §-a taxative felsorolja azokat az alkalmazottakat, akik az állami tisztviselőkkel egyenlőknek tekintendők a nélkül, hogy az államvasut alkalmazottait ezek közé sorozná, minthogy továbbá ezen alkalmazottak nem is az állampénztárból, hanem külön e célra alkotott nyugdíjalapból élvezik nyugdíjukat — nyilvánvaló, hogy a bíróság hatásköre a jog és törvényhasználatosság elvének alkalmazásával ki nem terjeszthető az államvasut alkalmazottak nyugdíjügyeire.

§§ Az exminiszter bűnpöre. Belgrádból táviratozók, hogy Todorovics volt belügyminiszter bűnpöreinek mai tárgyalásán érdekes jelenet történt. Todorovics volt miniszterelnököt hallgatták ki s mikor az elnök azt kérdezte, hogy az ő tanácsára egyezkedett-e ki a boldogult Sándor király Tullian Béla jelenlegi magyar földművelési miniszterrel, Todorovics így szolt:

— Az én boldogult királyom engem és a többi minisztert is semmibe sem vett. Ő parancsolt s mi vakon engedelmeskedtünk. Ezért kellett meghalnia. Én, a radikálisok, a haladó-pártiak és a liberálisok — mind engedelmeskedtünk.

Ezek a szavak megrendítő hatást gyakoroltak a bírakra és a közönségre.

Legujabb.

Az orosz-japán háború.

Tokió, június 17.

A Saseho mellett levő Saga rendőrállomásának jelentése azt mondja, hogy a part mentén ágyudörgést hallottak. Lehet, hogy a japán flotta összeütközött az oroszszal és hogy ütközet folyik.

TÁVIRATOK

A humánus francia kormány.

Páris, június 17. Vallé igazságügyminiszter a francia nyugatafrikai kormányzóknak a párisi főügyészhez intézett távirata alapján megbízást adott Girard volt főadminisztrátor letartóztatására. Girardot avval vádolják, hogy egy négert, ki nála tolmácsképpen volt alkalmazva, megölt vagy annak megöletését előidézte. Girard ezt határozottan tagadja és azt állítja, hogy a bennszülöttek áldozata. Girardot a senegali St.-Louisba viszik, hol a vizsgálatot vezetik.

A karthauziak milliói.

Páris, június 17. A karthauziak ügyében kiküldött vizsgáló-bizottság ma kihallgatta Chabert-t, aki kijelentette, hogy Lagravenak egy beszélgetés folyamán csak annyit mondott, hogy a karthauziak jobban tennék, ha két millió frankot ajánlanának autorizációjukért. Combes Edgár kihallgatása után, aki tagadta, hogy Lagravetól levelet kapott, az ülést hétfőre elnapolták. A bizottság kívánságára az igazságügyminiszter vizsgálat megindítását rendelte el Chabertre vonatkozólag, kinek lakásán este házkutatást tartottak.

Páris, június 17. Faure Firmian nacionalista a kamarában azt az indítványt készült tenni, hogy Combes miniszterelnök fiát, Edgárt, ki a belügyminisztériumban államtitkár, a karthauziak milliós afférének elintézéséig szabad-ságolja.

Közigazgatási táviratok.

Bécs, június 17. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatot biza tiszavideki 9.55—9.90 K.; bánsági 9.25—9.65 K.; mosoni 8.90—9.20 K. Róz: tót felvidéki 6.95—7.10 K.; pestmegyei 6.90—7.10 K.; déli vasuti 6.70—6.80 K. Zab 5.80—6.40 K., válogatott 7.20 K.

Bécs, június 17. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 639.50. Magyar hitelrészvény 743.—. Bécsi bankgyestület 279.25. Union-bank 509.50. Ländlerbank 426.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 633.—. Déli vasut 79.—. Elbavölgyi vasut 424.—. Északnyugati vasut-részvény —. Dohányrészvény 330.50. Ríma-murányi vasut 485.—. Alpesi bányarészvény 408.75. Májusi járadék 99.20. Magyar koronajáradék 97.15. Osztrák koronajáradék 127.75. Lombard 117.40. Török sorsjegyek —. Német birodalmi márka —, Napoleon d'or 19.03.

Berlin, június 17. (Gabonatörszede.) Buzá júliusra 171.75 márka (10.07 korona), szeptemberre 167.25 márka (9.82 korona). — Róz júliusra 134.— márka (7.86 korona), szeptemberre 136.— márka (7.98 korona). — Zab júliusra 128.— márka (7.52 korona), szeptemberre 132.25 márka (7.76 korona). — Tengeri amerikai mixed júliusra 109.— márka (6.40 korona), szeptemberre 109.25 márka (6.42 korona). — Olaj októberre — márka (— korona), májusra — márka (— korona). — Spiritus 70 márka (árfolyam 117.30 korona per 100 márka.) Irányzat: renyhe.

Berlin, június 17. (Esti forgalom.) 4% os magyar aranyjáradék —. Magyar koronajáradék 97.40. Osztrák hitelrészvény 201.—. Osztrák-magyar államvasut 135.90. Déli vasut 17.—. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Osztrák bankjegy készpénz —. Buchstiehradi —. Orosz bankjegy 216.—. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, június 17. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok májusra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 201.—. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut 17.25. Német bank —. Disconto 186.90. Drezdai bank 150.—. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni —. Harpeni —. Laura-kohó —. Olasz járadék —. Hilbernia 201.25. Az irányzat nyugodt.

New-York, június 17. (Terménylőzsede.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben — (12.—). Júliusra — (11.18). Szept-re — (—). New-Orleansban helyben — (12.1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 0.— (8.05). Stand white Philadelphában 0.— (7.90). Refined in Cases — (10.65). Credit Balances at Oil City 0.— (1.59). — Zeir: Western steam 0.— (7.10). Rohe és Brothers 0.— (7.05). — Tengeri irányzata állandó. — Júliusra 53.1/2 (54.1/4). — Szept-re 53.1/2 (54.1/4). — Dec-re — (—). — Buzá irányzata állandó. — Piros ősi helyben — (1.09). — Júliusra 89.7/8 (91.—). Szeptemberre 83.7/8 (84.—). — Dec-re 83.7/8 (83.3/4). — Májusra — (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Kévé: fair Rio 7. sz 0.— (7.—). — Junifera 0.— (6.—). Szept-ra 0.— (6.25). — Liszt: Spring Wheat clears 3.90 (3.90). — Kukor: 3.3/4 — (—). — 3.3/4. — Ón: — (28.—). — Réz: — (12.62—12.75). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, június 17. (Terménylőzsede.) (Zárlat.) Buzá irányzata állandó. Jul-ra 84.— (84.1/4). Szept-re 79.1/4 (79.3/4). — Tengeri irányzata állandó. — Júliusra 47.5/8 (48.—). — Zeir: Júliusra 6.80 (6.82). Szept-re 6.97 (7.—). — Szalonna short clear 7.12 (7.12). — Sertéshus: Júliusra 12.55 (12.65). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár: Szombat, június 18. Római-katolikus. Márk, Marcellian. — Protestáns: Marcellian. — Görög-orosz: (június 5.) Dorothe. — Zsidó: Tamusz 5. Sabbath Korach. — Nap kél: 3 óra 46 perckor. — Nyugszik: 7 óra 43 perckor. — Hold kél: 7 óra 43 perckor reggel. — Nyugszik: 10 óra 55 perckor este.

A miniszterek nem fogadnak. A képviselők háznagya fogad 11—12 óráig. Nemzeti Szalon nyitva 9-től este 8 óráig. Belépő-díj 50 fillér.

Könyves Kálmán-társaság művészeti szalon. (Nagy-mező-utca 37. szám.) Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Nemzeti Múzeum. Képtár, nyitva 9 órától délután 1 óráig. A könyvtár történelmi és irodalomtörténeti kiállítása megtekinthető 1 korona díj mellett 9 órától délután 1 óráig. Néprajzi tár (Csillag-utca 3.) nyitva 9 órától délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. Növénytár (Széchenyi-utca 1.) megtekinthető kutatók számára díjtalanul 9 órától délután 1 óráig. A többi táruk megtekinthetők 1 korona díj mellett.

REGÉNY

A KIVÁLTSÁGOSAK

— Német regény. —

(29)

A szolgálatát is szívesebben teljesítette, mint azelőtt és ezekben a napokban annál is inkább örült a szolgálatnak, mert kapitánya néhány napra elutazott, s a főhadnagya is szabadságot kapott egy kis időre, s mivel éppen csöndes időre volt kilátás szolgálati tekintetben, megbízták Györgyöt a század vezetésével.

Egy délelőtt a század lövégyakorlatot végzett, aztán rapport következett. György először az őrmesterre akarta bízni a dolgot, de az utolsó pillanatban mégis kötelességének tartotta, hogy maga legyen jelen a rapportnál. A század ott fönnt állt a folyosón, s mikor György egészen váratlanul a lépcsőn fölfelé ment, olyan hangos káromkodást hallott felülről, hogy meggyorsította a lépteit.

Arra a kiáltásra, hogy: „A hadnagy ur jön!” egyszerre halálös csend állott be és az őrmester elébe sietett, hogy jelentést tegyen Györgynek.

— De őrmester, mi történt? Hisz tudja, milyen sokat ad a kapitány ur arra, hogy a században jó modor uralkodjék és nem szeretném, ha távollétében valami változás állana be ebben a tekintetben. Hát mi történt?

— Semmi, hadnagy ur. Hiszen a hadnagy ur is tudja, hogyan hassog a folyosó, ha csak egy kicsit is hangosabban beszél az ember, s itt arra szükség van, hogy egyáltalában megértsék az embert. És talán goromba is voltam valamelyikhez, aki rosszul tisztogatta a fegyverét.

— Inkább ne legyen goromba, hanem írja fel azt az embert, hogy a fegyverét még egyszer mutassa meg.

— Parancsára, hadnagy ur.

György az őrmesterrel oldalvást állott a századtól, most aztán elbocsátotta.

— Vizitálja tovább a fegyvereket.

Az őrmester visszament a helyére és György lassan elvonult a front előtt és vizsgálta a legénység egyenruháját.

Hirtelen megállott a szakasz egy embere előtt.

— De Petersen, mi lelte magát?

Annak az embernek egészen meg volt dagadva a szeme és a homlokán is nagy daganat volt, amely miatt nem tudta kellenően eligazítani fején a sapkát.

— Hiszen maga borzasztóan fest, hogyan jutott ehhez? — kérdezte György még egyszer.

— Elestem, hadnagy ur.

— Ugyan hol?

— A lépcsőn.

— Mindig mondom, lomha fickók, hogy még csak járni sem tudtok és mégis azt képzelitek, hogy parádémarsot tudtok csinálni — próbált György tréfálkozni — és az ilyen ártatlan élcek többnyire tetszettek az embereinek, akik szívesen látták, ha a saját esetlenségükkel mulattatták őket. De szavai ma nem hatottak, Petersen nem nevetett és a körülötte álló bajtársak arca sem húzódott mosolyra. Ez kissé feltűnt Györgynek, de azért nem sokat töprengött a dolgon s már menni készült, amikor véletlenül megpillantotta Nissen altisztet, aki három lépessel odább az ablaknál állott és olyan szikrázó, fenyegető szemmel nézett Petersenre, hogy maga György is megijedt akaratlanul.

És egyszerre tisztában volt a helyzetel. Hát mégsem esalta meg az ösztöne, amely kezdettől fogva gyanút keltett benne az altiszt ellen. Amit most megtudott, az annyira foglalkoztatta, hogy a következményeit nem is láthatta be, amikor most visszament ahhoz a legényhez és egy sereg keresztkérdést zúdított rá. Hogy mikor esett el, ki volt mellette, vajjon elment-e a kórházba és kezelte-e a segédorvossal a sebet és hogy ki volt a szobában, amikor visszajött. De abból az emberről semmit sem lehetett kizsádni. Elestett,

senki nem látta és nem is mondta meg senkinek, nehogy az ügyetlensége miatt kinevessék.

— Mit tud a dolgról, Nissen altiszt? — fordult most György hirtelen a másikhoz. — Hiszen maga az altiszteknek a feje, maga felelős az embereiről. Miért nem küldte ezt az embert a kórházba? Hisz borzasztó, milyen ez a seb.

Még egyre lángoló szemmel nézett az altiszt arra az emberre.

— Semmiről sem tudok, hadnagy ur, a sérülést csak kevéssel a vizitáció előtt láttam meg, akkor meg már késő volt arra, hogy a segédorvoshoz küldjem.

György tudta, hogy az altiszt hazudik, de a fegyelem szempontjából nem akarta az egybegyűlt legénység előtt hazugságon kapni, azért hát félrevonta Petersent.

— Mutassa meg nekem azt a helyet a lépcsőn, ahol elesett.

Úgyes hazudozó odavezette volna valahová Györgyöt s így szolt volna hozzá: Itt, hadnagy ur. De ez a legény a tettetéshez és az alakoskodáshoz nem igen értett, nem tudta, jobbra menjen-e, vagy balra, s azért György még egyszer vállatára fogta.

— Mondani akarok magának valamit, Petersen, ismer engem és tudja, hogy jószívvel vagyok maguk iránt s behunyom a szememet, amikor csak tehetem. De ha maga itt telehazudozza a fejemet és boldogdát tart, akkor disznómól goromba leszek s ha erről az oldalomról is megismerkednek, akkor kevés örömük lesz bennem, erről kezeskedem. Hát csak ki vele, nem lesz semmi baja, biztosított róla: hol esett el?

Petersen erős közdelmet vívott magával, végre így szolt:

— Nem estem el.

— Hanem... mi történt hát?

— Nissen altiszt hozzám vágta a csajkát.

György fel volt háborodva, ámbar kezdettől fogva egy pillanattal sem kételkedett abban, hogy így állott a dolog, de ezuttal sem akarta érzéseit alárendeltjei előtt elárulni, nem is volt szabad ezt megtennie, azért hát csak így szolt:

— Hát ez az, jó, visszamehet.

De Petersen csak állt ott feszes tartással és nem mozdult.

— Nyomja még valami a szívét? — kérdezte György. — Maga tudja, Petersen, hogy panaszt ma még nem tehet az altiszt ellen, csak holnap teheti meg, különben büntetés vár magára.

— Parancsára, hadnagy ur, de én egyáltalában nem akarok panaszt tenni.

— Hát mit akar?

Az a legény, a nagy, izmos, nyulánk legény az egész testében remegett.

— Csak ki vele, hozzám csak lehet bizalma. Mit akar még?

— Arra kérném alássan a hadnagy urat, hogy meg ne mondja az altisztnak, hogy hadnagy urnak az igazat mondtam meg, mert akkor az altiszt ur ma este újra elpáhol és a bajársaimat is kényszeríti majd, hogy a pokrócporlókkal eldöngösenek.

György akaratlanul is hátrált egy lépést.

— Hogy gondolhat ilyesmit? Ezt maga csak képzeli. Hogy is tehet fel ilyesfélét a főlebbvalójáról?

Meggyőződés nélkül beszélt, de a szolgálat érdeke megkívánta, hogy még most is védelmezze a főlebbvalót, hiszen az egész igazságnak a kiderítésére majd rákerül később a sor.

Petersen még mindig reszketett.

— Jól ismerjük mi az altiszt urat. A múlt héten Meier is panaszt akart emelni, mert az altiszt ur két fogát kiütötte, de az altiszt ur megtudta s a pokrócporlóval addig verte, míg a vére nem jött, s nekünk is vernünk kellett.

— Hogy tehetettek ilyet?

— Az altiszt ur azzal fenyegetett bennünket, hogy majd lesz rá gondja, hogy vasárnapi kimenőt ne kapjunk, s addig székelt bennünket, míg végre nekidühödünk és addig csépegtük Meiert, míg mozdulni sem tudott többé.

— Na, és aztán? — kérdezte György,

aki alig tudta túrtörtetni magát felháborodásában.

— Akkor az altiszt ur elővett egy régi bibliát s Meiernek erre a bibliára kellett megesküdnie, hogy nem emel panaszt, s az altiszt ur azt mondta Meiernek, hogy ha mégis panaszt tesz, akkor hamisan esküdtött s hamis eskü miatt a fogházba kerül.

György magánkívül volt a miatt, amit hallott, de azért látszólag egészen nyugodtan így szolt:

— Jól van, visszamehet.

De még ezután is ott állt Petersen és szinte siránkozó hangon kérdezte:

— Csakugyan nem szól a hadnagy ur az altiszt urnak?

— Ezt nem ígérhetem meg, de arról kezeskedem, hogy Nissen altiszt ma este nem nyul magához. Ő többé nem bántja majd magát. Nos, meg van elégedve?

— Parancsára, hadnagy ur.

Petersen visszalépett a sorba s György is vissza akart menni a századhoz, akkor egy kis távolságnyra megpillantotta Nissen altisztet, aki látszólag csak arra a pillanatra lesett, hogy beszélhessen vele, és alig maradt György magára, az altiszt már oda is sietett hozzá gyors léptekkel:

— Mit akartólem? — kérdezte György kurtán.

Nissen hiába erőlködött, hogy aggodalmát és nyugtalanságát elrejtse, és nyugtalan szeme ezuttal még jobban pislogott, mint máskor.

— Mit akar? — kérdezte György mégegyszer.

Hiába erőlködött azon az altiszt, hogy a hangján uralkodjék, észrevehetően reszketett, amikor végre így szolt:

— Csak arra akartam kérni alássan a hadnagy urat, el tudom gondolni, mit mondott Petersen a hadnagy urnak, s azért azt akartam alássan kérni, hogy ne tessék neki hinni, ő a legnagyobb hazudozó és rágalmazó az egész században. A kapitány ur is tudja és azt a parancsot adta nekem, hogy éppen Petersenre vigyázzak, aki veszekedett szociáldemokrata. Azt a bajtársai is tudják s a hadnagy ur megkérdezheti az egész századot s az összes altiszteket és mindannyian ugyanazt fogják mondani: Petersen hazudik.

György arcában határtalan megvetés tükröződött, mert Petersen minden szava világosan bizonyította, hogy igazat beszélt. Mialatt György vele beszélt, Nissen bizonyosan megoldozta az embereit és újabb kizsákolások fenyegette őket, ha nem mondják Petersent hazugnak. A határtalan utálatnak és megvetésnek érzése fogta el ez ellen az altiszt ellen, aki védtelen alárendeltje ellen tört; de leginkább azért vetette meg, mert a bűnösségét még le is próbálta tagadni. Így szolt ezért:

— Tehát nemcsak aljas, hanem gyáva is? Pfu!

Az altiszt elsápadt, de még egy kíséreltet tett, hogy tisztára mossa magát.

— Hiszen a hadnagy ur tudja, hogyan vélekedik felőlem a kapitány ur, hisz ezt meg is mondta már a kapitány ur a hadnagy urnak, s ha a kapitány ur a szabadságáról visszatér s a hadnagy urral beszél majd rólam, akkor a hadnagy ur majd belátja, hogy most keservesen igazságtalan volt hozzám.

György tisztán kiérezte ezekből a szavakból a szemtelenséget, arra a reggelre emlékeztették őt, amikor az altiszt majd egyszer már rátámadtak, s világosan észre vette, hogy örült már Nissen annak a napnak, amikor másodsor utasítják majd őt rendre, amiért kételkedni mert egy olyan kitűnő altisztben, mint amilyen Nissen. Homlokán az erek kidagadtak, de nyugalmat erőszakolt magára, aztán így szolt:

— Nissen altiszt! Hogy igazságtalan vagyok-e magához, vagy sem, az majd később derül ki, egyelőre azonban alárendeltjeinek a folytonos kizsáolásában több mint gyanus.

Nissen újra védekezni akart, de akkor megjelent az őrmester s jelentette, hogy a fegyvereket megvizitálta.

(Folytatása következik.)

Neurasthenia (ideggyengeség).

E betegség meggyógyításáról és gyökeres gyógyításáról szóló pályaműnyertes a legújabb tapasztalatok szerint újra átdolgozott, megjelent, 300 oldalnyi tartalommal, sok ábrával. A mű, amely német, francia és angol nyelven kapható, a leghasznosabb tudósadással és legbiztosabb utmutatóval szolgál, egyelőre-rontó szenvedélyek következményeinél és minden ily fajta bajnál. Levélbéli levelekben beküldhető 2 koronára megrendelhető a szerzőnél Dr. RUMLER szakorvosnál, Genfben Nr. 77 (Svájc). A Dr. Kuntler-féle speciális gyógyintézet "Biványa" egész éven át üzemben van. Legsikeresebb gyógymód, egyetlen a maga nemében.

Dr. FÜREDI

V. kórházi főorvos, katonai-, megyei- és kerületi pénztári főorvos, a Medjádije rend lovagja stb.
Titkos betegségek
Impotencia, nemi és női bajok legqualifikáltabb specialitája. Rendel: 9-4, este 7-8; Bpest, IV., Váci-utca 12. Vegyi- és górosi vizsgálat mellett, levél után is biztos gyógyszer. Mérsékelt díj.

KI AKAR

szép formájú és tartós cipőt, bűmálzatlan olcsó árban venni. Az csak fortélyos bizalommal hozsám. Minden cipőhöz AGI-kendőest 1 évi jóállást adok.

- Férfi-cipő:** Borjúbőr szina vagy botótes 3.—
Vix, borjú füzös, elegáns... 3.20
- Lak, sevrő, box füzös... 4.—
Sárga, füzös vagy cugos... 4.—
Pineér-cipő, szeges, cugral... 1.30
Női-cipő: Zerge cugos vagy füzös 3.—, gombos... 3.30
Sevrő-lak, box füzös... 3.50
Lak, szürke spangli... 1.50
Sárga, szürke vagy drap füzös... 3.20
- Gyermekcipők nagy választékban. Kérje nagy árjegyzékemet ingyen és bérmentve, amely több 100 ábrát tartalmaz. Nem tetsző árut kicserélhet vagy a pénzt visszadom.

Agulár Dávid BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6/a.

és hálhólyag, valódi francia és amerikai évrőkülönleges-égek eredeti csomagolásban!
Orvosleg ajánlva! Fejtetőn biztos!
Árak: tusonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14.
Női övszer, „Pessarium olcsóványa” Mensinga tanár szerinti, orvosi rendeltetle adatik 41.
UJ! Auto vaginal spray! A legbiztosabb és legényimlésebb női különlegeségek, ára kor. 15.—
Legújabb képes árjegyzéket, zárt borítékban, titkosítva melléti küld:
KELETI J. orvos-szébszáll mős és készer-gyár
Budapest, IV. ker., Koronaherceg-utca 17.
Alapítva 1878.

FULGURIN

Az egyetlen folyadék, mely folyók hátrahagyása nélkül a poloskát költésével együtt láthatólag és tökéletesen kiirtja. Fulgurin mindenütt és minden károsítás nélkül még a legfinomabb kárpiton (tapétán) vagy mégott is sikeresen alkalmazható. Fulgurin valóban csak 30 filléres üvegekben és 2 koronás literes palackokban kapható.
Mindkettő ecsettel ellátva!

FULGURIN-rovarirtópor a fekszékben!
Ára csak 10 krajczár, vagy 20 fillér és biztosan, gyökeresen elpusztít poloskát, szab- és ecőtanyogarakat, molyokat, legyeket, hangyákat, növényovarokat stb. Nagyban és kismenny. valódi alakban és minőségben rendelhető csak

REISS B. vegyszeres termények gyárából
BUDAPESTEN, Király-utca 41., I. emelet
hová minden írásbeli megrendelés intézendő és a mi minden tévedés elkerülése végett különösen figyelembe veendő! Két koronán aluli postai rendelések nem eszókölöttek. Fiókraktárak Budapest: Kálai Sándor, Király-utca 12. Erzsébet-körút sarkán. Böhm Károly, Nagybányai-utca 12. Krayer E. és Társa Váci-ut 6. Frankel-féle vasútvárosban és Kerepesi-út 50. A Népszínház sztelében Takács Lajos, Kossuth Lajos-utca 19.

Butorok

a legjobb kivitelben ugy készpénzért mint hitelre a legjutányosabb árakon kaphatók
Sárkány és Schütz cégénél
Budapest, VII. Erzsébet-körút 12.
a New-York kávéházzal szemben.

Langbein Pál Saronno-ban a 11012. számú
„Radiális furó- és csavar-metnégó gép”
című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres: szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártást engedélyt ad. Érdeklődőknek bizalmasan szolgál bővebb felvilágosítással:
KELEMEN és TÁRSA szab. ügyvivő iroda
Budapestben, (Royal-szállás B.)

FÉRFI és NŐI

nemi betegségek, ferdégyengeség (impotencia) állapot gyógykezelésére legjobban ajánljuk
Dr. RAJDACSY
v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvost.
Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig.
Budapest, IV., Kilyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)
Levél útján is biztos gyógyszer.

KATAPHORESE

Uj gyógymód!
Főhímlíthatatlan gyógyhatásán
IDEG-, NEMI-,
bőr-, vérbetegségek, bukások (spillus) betegségek, impotencia utóbjajai és férfiai gyengeséget állapokat impotencia gyökeres gyógyítására. Tapasztalt radkália és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógyszer után fizethető. Előszörű intézet mintaszéri győgytermeivel.
Budapest, Teréz-körút 44., I. emelet.
Dr. Mitzger Tivadar
személyes vezetése alatt nyitva egész nap.
Levelekre díjtalanul válasz.

INGYEN

és bérmentve, zárt borítékban küldjük bárcinek legújabbban megjelent rendkívül érdekes tartalmu, több ezer ábrával és bő magyarázattal ellátott árjegyzékünket.
Universal sérkvétők páratlanok, kis gummi-gyömb sörv is elzárható. Az árjegyzék a különböző sérkvétők bővebb magyarázatát szolgál.
GUMMI hálhólyag, női szerek bő magyarázattal és használati utasítással. — 20 koronára megrendelésnél husz százalékos engedély.
Műkezek, mülábak műfűzők, támgepek, egyenestartók, gummihártsúnyak, haskötők pontos utasítással és leírással.
Ar árjegyzék közel az „első segély” leírását. **Montószekrények** célszerű és iparvállalatok kaphatók.
Betegápolási cikkek külön-külön osztályozva bő magyarázattal.
BETEGTOLÓ SZÉK.
Cím:
Magyar orvosi műszertár
Budapest, VII., Kerepesi-ut 32,
(a Rókus kórházzal szemben).
A vörös keresztre ügyeljünk!

A 18860. számú
„Biztosíték kézi lőfegyverek számára”
című 1899. október 21-ről kelt magyar szabadalomra
vevők vagy engedélyesek kerestetnek
Szives ajánlatok „W. W. 3612” jelleg al. Mosse
Rudol. Bécs, L. Seilerstätte 2. továbbít.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos
gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindenemű
titkos betegséget
(hugyesfolyást, sebeket, syphillist és önfertőzős-ből támadt ideghajjakat).
Meglepő az eredmény **FÉRFIUI GYENGESEGNEL (IMPOTENTIA)** még öregebb egyéneknél is.
Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.
— Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerék. —
Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.
Budapestben, Erzsébet-körút 12. szám.
Féleimet: bejárát a lépesünel. — Külön vároterem.

A Vas- és Zománczógyárak

Bartelmus és Társa r.-t.

Pilsen és Kis-Garam (Rhönitz)

mérlege az 1903. évről.

I. Főtelep.
VAGYON: Pénztárszámla: 22653.30 kor. Váltószámla: 32237.05 kor. Készletek Pilsenben a zománczó-üzem, lemezománczó-üzem. Öntöde-üzem, csomagolási-, segédműhelyek. Közszén-, közös-üzem- és gépiüzem-számlákon: 251990.62 korona. Ingatlanzámla: Pilsen az alapszabályszerű leírás után: 196997.07 kor. Ingósgáz-számla Pilsen az alapszerű leírás után: 63389.90 kor. Készletek Kis-Garam: a sajtoló-műhely-, lemezománczó-műhely-, öntöttzománczó-műhely-, anyag-, Klára-kohó-, csomagolási-, fűtőanyag- és koesiszámlákon 486986.45 kor. Ingatlanzámla Kis-Garam: 377623.15 kor. Ingósgáz-számla Kis-Garam: 246062.20 kor. Adósk számlái 363269.55 kor. Összesen: **2.041109.27** kor. — **TEHER:** Részvénytőke-számla: 378000.— kor. Kibővített alapszámla: 50883.04 kor. Tartalék-alap-számla: 75600.— kor. Intéző-vény-számla: 925097.37 kor. Ingatlan-hitel-számla: 450000.— kor. Osztalék-számla; fel nem vett osztalékok 272.— korona. Osztalék-számla: Egyenleg-előhozatal 1902. évről 918.50 kor. Hitellelőli-számlák: 139714.21 kor. Osztalék-számla: a pilseni gyár nyereségő: 5792.30 kor., ebből le a kis-garami gyár veszteségő: 45168.15 kor., marad 20624.15 kor. Összesen: **2.041109.27** kor.
Megvizsgáltatott és helyesnek találtatott:
H. Bartelmus s. k. Hansen Károly s. k. Bartelmus Mór s. k. Hofman J. s. k. Dr. Ebert s. k.
II. Kis-Garami fióktelep.
VAGYON: Pénztár-számla: 4287.75 korona. Készletek: Sajtoló-műhely-, lemezománczó-műhely-, öntöttzománczó-műhely-, anyag-, Klára-kohó-, csomagolási-, fűtőanyag- és koesiszámlákon: 486986.43 kor. Ingatlan-számla: 377623.15 kor. Ingósgáz-számla: 246062.20 kor. Adósk számlája: 25562.31 kor. Veszteség: 45168.15 kor. Összesen: **1.185639.99** kor. — **TEHER:** Intéző-vény-számla 865097.37 kor. Ingatlan-hitel-számla: 200000.— k r. Hitellelőli számla: 120542.62 kor. Összesen: **1.185639.99** kor. Dr. Kármán s. k.

Butor

részletfizetésre
vagy meghatározott időre szóló árak és legkedvezőbb feltételek mellett. Felvilágosítás-sal szolgál:
LISZT ISTVÁN
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. (Kilyó-tér sarkán)
Buiorraktárban.
Magyar királyi Államvasutak 8962/904. szám
Pályázati hirdetmény
(venetási szén szállítása iránt).
A magyar királyi Államvasutak igazgatóság az 1905. évi március 14-15-én számítottól egy, illetőleg két éven át, évenként mindegy 7000-10000 tonna vonat-mentés szén szállítására biztosítani önjárván, és iránt nyilvános pályázatot hirdet.
Az ajánlatok 1904. július hó 5-ig buderjestezendők, a bantépészek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.
A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, ugyancsak az általános és különleges szállítási feltételek a magyar királyi Államvasutak anyag- és leltár beszerzési szabályzatánál (Budapest, VI. Andrássy-utca 73. sz. II. em.) 44. cikk) valamint minden illetékes vezetőnek megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefoglalása mellett, a magyar királyi Államvasutak budapesti nyomtatóvnyáránál posta útján is megrendelhetők, megköszönvén, hogy a különleges szállítási feltételek minden példányért 30 fillér, az általános feltételekért pedig 60 fillér fizetendő.
A feltételeknek posta útján való küldésén esetén 20 fillér postaköltség is beklendendő.
Budapest, 1904. június havában. Az igazgatóság. (Utánnyomás nem díjaztatik.)

GUMMI övszerék

legmegbízhatóbb francia gyártmányok
GUMMI hóllyag legf. minőség, 12 drb. kisebb 1 frt 1 frt 50 és 2 frt
GUMMI hóllyag legf. minőség, 12 drb nagyobb 1 frt 20, 2 frt 20, 3 frt 50, 4 frt 1 frt (Neverip) kiváló fémom legkönynyebb és legbiztosabb 12 drb 5 frt
GUMMI hóllyag Capot americsin (rövid) 12 drb. legfinomabb... 2.50
Hálhólyag 12 drb. legfinomabb... 2.—, 3.—, 4.— és 5 frt
Mintagyűjtőemű 25 drb a legjobb minős. össeállítás 4 frt
Suspensor (horasztó) drbja... 25, 50 fr. és 1 frt
Dianu-öv (havi baj ellen) drbja... 2.50 és 3.50
Irrigátor (tevesi felületen darabja)... 1.30 és 2 frt
Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Széküldés titoktartás mellett bérmentve.
TROPP MÖR, Bpest, VII/9. Kerepesi-ut 84.
Huszár-utca sarkán. Közponi pályaurvar közelében.

Mindon az egyzseri beiktatása... 4 fillér.

HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad... VIII., Kerepesi-ut 25. sz.

Szerkesztési telefonsz.: 56-12.

Kiadóhivatali telefonsz.: 54-39.

Levelezés.

Chrisanthemum. Csütörtökön délután 9-10 óráig...

Amada 7. Csütörtökön délután 4 óra lapomat...

Előfizetőknek. A közlemények...

Betöltendő állások.

Szakácsnék. Szobalányok és mindenesek...

Mindenes. Jól bizonyítványokkal, jó ázerés...

Női ruha. Gyermekruha-varrónak, készítő...

Szakácsnék. Szobalányok, mindenesek, kereset...

Levelező. Állás betöltendő, förtékelés teljes...

Fiatl. ügyes. Kereskedő segéd, ki a magyar és német...

Irodásnő. 150 forint órdíjban felvételt...

Műszerész. Ismerte a jó minőségű felvételt...

Kézilány. Szakácsnék, pincérlány azonnali bejel...

Társ. 50 leveletől fogva találhat 500 koron...

Minden fáradság nélkül szép mellékfelvételre...

Állást keresők.

Ügyes. Borbély és fodrász segéd, vidékre ajánl...

Kereskedelmi végzettségű. Kereskedelmi végzettségű és jó megjel...

Kitűnő. Öklevéllel, nyelv és szemlemerítés...

Kérvényeket. Gyárakban 80 krajcárért írok. Gyárak...

Másolást. Címzett, olcsón végzett lakások...

Gyermektelen. Házas pár házastemének ajánlók, a férj...

Vas- és fűszeres-ség.

19 éves, keresetkény, azonnali bejelést ajánlok...

Bankhivatalnok

felelő kereskedelmi értesítéssel, felvételt...

Kitűnő szabónő

szakmájában elsőrendű, készítteti...

Üzletek.

Szappanos. Üzlet nagyforgalommal vidéki városban...

Vendéglő. Jó forgalom, eladó. László-utca 11.

Jömeneteli. Üzlet 500 koronával átvenhető. József-kürt 36. udvarban...

Hentes-mészáros. Üzlet, fővárosi szomszédságban, virág...

Fa és szénüzlet. 60 korona napi bevétel, 120 forint...

Fűszerüzlet. Ismételten az Alföldön jó forgalommal...

Fodrászüzlet. Havi 900 korona bevétel, régi jó menettel...

Korcsma. Fényesen berendezve, napi 80 korona...

Belvárosi. Elegáns üzlet, melynek vezetése...

Hentesüzlet. Tulajdonosa 19 éve bírja, vagyont...

Szatószék. Italmérés és dohányfűszerezés...

Üzleteladók. Kik bármilyen üzletet sörge...

Szerkesztőüzlet. Bizonyítványt nap 150 korona forgalommal...

Vendéglő. 20 kőpöntű bejárattal, 20 kőpöntű...

Kávécsarnok. A Lipótvárosban, kizárólag intelligens...

Borozó, söröző. Lipótvárosban, havonta fogyaszt...

Tejcsarnok. 300 frt házárral, napi 150 liter tejforgalom...

Heszálló vendéglő

Észtergomnyégyben, forgalmas mezővárosban...

Fűszerüzlet

Külös Váci-uton, gyárak közelében, élmélet...

Kávécsarnok

melyben naponta 125 liter tej fogy...

Dohányfűszerezés

helyesen menedzselő komoly végzettséggel...

Fűszerüzlet

a fővárosi legforgalmasabb terén, 400 frt...

Bor és sörcsarnok

napi 40-45 hektó italforgalommal, mely 25 frt...

Kivétel üzlet

mely 20.000 koronát jövedelmez, Lipótváros...

Birtok

Földbirtok. Biharmenyben, 277 hold, melyből 100 hold...

Földbirtok

Temesgyében 178 magyar hold, melyből 64 hold...

Pénz.

Pénzkölcsönt. Kereskedelmi bankhivatalnoknak...

Pénzkölcsönt

kezes nélkül is általában gyorsan kaphatnak...

Butor.

Faragott házozoba. Karedes, asztal, szék, olcsón eladó.

Lakás-bérlés.

Külön. bejárata, elegánsan burcozott szobák...

Csinosan

burcozott szoba 1-2 urnak kiadó. Városház-utca 76/b III. 1545

Különféle.

Rákot I. a. I. a. ötve megközelítésként kereskedve, 100 levelet...

Vidéki

Gyümölcs, szőlő birtokoknak megbízható...

Fenyőmész

(Mol pini sylvestris). Gyógyélőszert, gyermekorvos...

Kávéházi

vendéglő, tejesarnok és fűszerüzlet, bejárattal...

Karika

hajtás és kis Singer-gép eladó. Akácfa-utca 55. Singer. 1130

Jókért

adományozás esetén egy szegény asszony...

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi Államvasutak igazgatósága...

Butor.

Faragott házozoba. Karedes, asztal, szék, olcsón eladó.

Lakás-bérlés.

Külön. bejárata, elegánsan burcozott szobák...

Csinosan

burcozott szoba 1-2 urnak kiadó. Városház-utca 76/b III. 1545

Különféle.

Rákot I. a. I. a. ötve megközelítésként kereskedve, 100 levelet...

Vidéki

Gyümölcs, szőlő birtokoknak megbízható...

Fenyőmész

(Mol pini sylvestris). Gyógyélőszert, gyermekorvos...

Kávéházi

vendéglő, tejesarnok és fűszerüzlet, bejárattal...

Karika

hajtás és kis Singer-gép eladó. Akácfa-utca 55. Singer. 1130

Jókért

adományozás esetén egy szegény asszony...

Magyar királyi Államvasutak

4552/904 számú Pályázati hirdetmény.

Butor.

Faragott házozoba. Karedes, asztal, szék, olcsón eladó.

Lakás-bérlés.

Külön. bejárata, elegánsan burcozott szobák...

Csinosan

burcozott szoba 1-2 urnak kiadó. Városház-utca 76/b III. 1545

Különféle.

Rákot I. a. I. a. ötve megközelítésként kereskedve, 100 levelet...

Vidéki

Gyümölcs, szőlő birtokoknak megbízható...

Fenyőmész

(Mol pini sylvestris). Gyógyélőszert, gyermekorvos...

Kávéházi

vendéglő, tejesarnok és fűszerüzlet, bejárattal...

Karika

hajtás és kis Singer-gép eladó. Akácfa-utca 55. Singer. 1130

Jókért

adományozás esetén egy szegény asszony...

NITS-féle Dolya-Cremet ma már minden előkelő hölgy ismeri...

Csoport:

Table with 3 columns: Age group, Item, Price. Includes items like '3-15 éves fiúk részére', '1-11 éves lányok', etc.

KOCH

TESTVÉREK Budapest legnagyobb ruházati, fu- és gyermekruházata

IV. Károly-utca 26.

Szombaton éjfélig nyitva.

Magy. kir. Államvasutak Üzletvezetőség Aradon. 14386. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi Államvasutak Alvinci Állomásán lévő büféterület...

Zálogcédulát

arany és ezüstből, egyaránt a legmagasabb árban veszek...

Fuchs Dávid utóda

V. Ácsi-utca 19. I. em. 5. kétsz. árjegyzék ingyen.

Ajtók, ablakok, vasrollók

minden nagyságban és formában olcsón kaphatók: HOFFMANN MÓR-nál

Részletfizetésre

arany és ezüst nem előkelő hölgy ismeri...

Minden az egyszeri belátással... Vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDELÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad... VIII., Kerepesi-ut. 25. sz.

Kiadóhivat. II. telefon-sz.: 54-39.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni.

Levelezés.

Ismeretszűnk... a főbb állások... 1726

Okli tanító... 1726

Nősiuli... 20405

Sirig hű... 20407

Semper... 20411

Édes!... 20414

Sphinx... 20416

Mely... 1565

En, Te, ő!... 2063

Vidéki barna 18... 1756

Élső próba... 1856

Ugly... 3262

Jobbnak... 1554

N. J. 23... 1561

Énekesnői... 20397

Betöltendő állások... 1561

Mindenest... 4655

Egy urasági inas... 4954

Cipész tanonc... 1418

Mindenest leány... 1400

Ügyes... 1973

Mindenest... 1371

Állástkeresőknek... 1507

Férfi szabó... 4966

Állástkeresőknek... 1507

Férfi szabó... 1506

Kereskedelmi... 1441

Tanonc... 1417

Kitűnő... 1496

Ügyes ügynök... 1492

Mindenest... 2059

Kárpitos segéd... 1970

Fiatalfüzeser segéd... 1486

Pincérügyök... 1497

Egy nyugalomba... 8260

Keresek... 1520

Csinos szobalány... 1526

Mindenest... 1528

Polgári iskolát... 5934

Fűszerüzlet... 510

Szakácsnék... 1522

Bádogos... 1345

Mindenest... 1323

Ügyes... 1377

Élsőrangú... 1534

Fizetéssel... 1543

Állást keresek... 20375

Intelligens... 20376

Eladó telkek... 4957

Zuglói telkek... 20376

Gödöllői villa... 20375

Telkek... 20376

Eladó telkek... 4957

Zuglói telkek... 20376

Gödöllői villa... 20375

Telkek... 20376

Eladó telkek... 4957

Zuglói telkek... 20376

Írásbeli munkát... 1527

Fiatalfüzeser... 1521

Ügyes szabóné... 4921

Kárpitos-segéd... 5885

Fodrásznő... 1840

Házfelügyelőnek... 3250

Comptoirista... 1840

Fiatalfüzeser... 1849

Festőnévendék... 1418

Jobb családból... 1484

Tisztviselőnek... 1501

Oktatás... 3152

Joghatalnok... 1466

Nevelőnök... 3152

Házak, telkek... 20381

Egy villa... 20381

Telkek... 20376

Eladó telkek... 4957

Zuglói telkek... 20376

Gödöllői villa... 20375

Telkek... 20376

Eladó telkek... 4957

Zuglói telkek... 20376

Gödöllői villa... 20375

Telkek... 20376

Eladó telkek... 4957

Zuglói telkek... 20376

Gödöllői villa... 20375

Telkek... 20376

Eladó telkek... 4957

Zuglói telkek... 20376

Gödöllői villa... 20375

Földbirtok... 9011

Birtokeladás... 10183

10 holdas telkek... 10200

Üzletek... 5801

Zöldésgyűjtés... 5801

Fűszerüzlet... 9028

Tejcsarnok... 9028

Pénz... 5878

Pénz... 2112

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénz... 2116

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Pénzkölcsön... 9025

Butorozott... 1972

Olcsó szobák... 2112

Üzletihelyiség... 1546

Nyári lakás... 2110

Különféle... 2110

Nagánkatató... 2110

Boroshordék... 1403

Csereznyét... 20268

Küsmök N... 20268

Gyümölcs... 20268

Partie... 20268

Szegény asszony... 20268

Szép perzsa... 20268

Csereznyét... 20268

Ké... 20268

Manicure... 20268

Privátutató... 2104

Veszek... 4928

Árverések... 8001

Butorok... 5883

Butorok... 5883

Butorok... 5883

Butorok... 5883

Butorok... 5883

Butorok... 5883

Butorok... 5883

Butorok... 5883

Butorok... 5883

Butorok... 5883

Butorok... 5883

Butorok... 5883

Butorok... 5883